

Volja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec 2-50
za Nemčijo celoletno . . . 34.—
za ostalo inozemstvo . . . 40.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-30
V upravljanju mesečno . . . 2.—

Sobotna izdaja:
za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna petstvarica po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Cenjenim naročnikom!

Enako drugim časopisom, ki so tekom sedanjih vojske deloma že večkrat dvignili naročnino, smo prisiljeni tudi pri »Slovenecu« storiti ta sicer neprijetni korak, ako nečemo priti v položaj, ki nam sploh onemogoči izdajanje časopisa.

Z nižje navedeno novo ceno seveda niti z daleka ne bo izravnana ogromna razlika pri cenah za nabavo papirja, barve in drugih potrebščin, ki so poskočile za 100 do 400 odstotkov; zvišana naročnina bo marveč le nekoliko pripomogla, da bo mogoče izogniti se vsaj največjemu primanjkljaju.

Zvišali smo ceno »Slovenca« za enkrat do konca leta 1917 za minimalno vsoto dveh kron, četrtletno tedaj za eno krono, kar pač nikogar ne bo zadelo preobčutno.

Počeni s 1. julijem 1917 veljajo torej za dnevnik »Slovenec« naslednje nove cene:

po pošti:

za celo leto K 30.—
„ pol leta „ 15.—
„ četrt leta „ 7-50
„ en mesec „ 2-50

v Ljubljani na dom:

za celo leto K 28.—
„ pol leta „ 14.—
„ četrt leta „ 7.—
„ en mesec „ 2-30

v upravljanju za en mesec K 2.—

za Nemčijo celoletno 34.—

„ ostalo inozemstvo celoletno „ 40.—

posamezna številka velja 12 vin.

Kdor izmed cenj. naročnikov je medtem že obnovil naročnino za tretje četrtletje ali drugo polletje tekočega leta, naj doda razliko 1 K oziroma 2 K pri prihodnji pošiljavi naročnine.

Znižanih naročnin ne moremo nikomur dovoljevati.

Trdno smo uverjeni, da bodo cenj. naročniki znali v polni meri upoštevati sedanji skrajno neugodni položaj svojega dnevnika in nam ostali zvesti tudi v bodoče.

Govor resničnega prijatelja kmetov v državnem zboru.

(Iz seje državnega zbora dne 10. julija.)

Vodja poljedelskega ministrstva sekčni načelnik dr. R. pl. Ertl zagotavlja, da so naša izvajanja kmetijskih zastopnikov o žrtvah, ki jih morajo doprinesati poljedelci, in o raznih neprilikah in napakah uvedenih odredb, na vladni klopi odprto srce, ki razume trpljenje kmetijskega ljudstva. V poljedelskem ministrstvu so že dolgo upoštevali važnost kmetijskih zahtev in skušali po možnosti popraviti ali vsaj omiliti neprilike, ki jih prinaša vojno gospodarstvo. (Odobranje.)

Kot točasní voditelj poljedelskega ministrstva smatram kmetijstvo in njegovo produkcijo v okviru celokupnega gospodarskega življenja za najvažnejši temelj (odobranje). Zvesto delo in gospodarstvo kmečkega stanu omogočuje produktivnost ostalih produktivnih panog narodnega gospodarstva in ohranja produktivno moč cele države. (Zelo dobro.) Lahko si tedaj mislite, da izročene mi službe nisem sprejel brez velikih skrbi. Tretje vojno leto se trudijo poljedelci, da bi s sadovi svojega dela omogočili naše gospodarsko vstrajanje. (Tako jel) Vedno težavnejše je, ohraniti zemljo plodno (pritrjevanje), vedno težje je preskrbeti obratna sredstva, delavne moči (pritrjevanje), vedno trše je delo doma ostalih, ki imajo svoje ljudi na bojišču, delo žensk, otrok in starčkov, ki je občudovanja vredno. (Zivahno pritrdjevanje.) Pogleknil bi človek, ko pogostokrat sliši, koliko je ravno v teh grobih odpovedi, požrtvovalnosti in dela v teh trdih časih (zivahno pritrdjevanje) in kakšno delo zmagujejo ravno naše vrle kmetijske žene. (Zivahno odobranje.) Kljub vsem težavam, kljub neugodnemu vremenu, kljub vedno jasnemu nebu, s katerega je solnce neusmiljeno pripekalo, kljub vsem drugim nadlogam, ki jih morajo prenašati, kljub sovražnostim (Tako jel), ki izvirajo iz nerazumnosti ali iz zlobe in četudi se jim tu in tam zaslužek njihovih žuljev očita kot »vojni dobiček«, — kljub vsemu temu vstrajajo kmetovalci tam zunaj in izpolnjujejo svojo dolžnost nasproti državi in domovini! Te zasluške trdega dela, ki jih tolikrat označujejo za »vojne dobičke«, to razbremenitev zemljiških knjig v poljedelskem ministrstvu dobro poznamo in vemo, da so to mnogokrat likvidacijski dobički, da mnogokrat ne gre za sadove, ki dozore na drevesu, marveč da mora kmet oddati glavnico samo (Zivahno pritrdjevanje), da mora žrtvovati premoženje. Po vojni bomo morali vse storiti, da se zem-

ljiške knjige zopet docela ne popišejo. (Zivahno pritrdjevanje.) Umljivo je, da ste tu presojali in kritizirali vojnogospodarske odredbe. Saj je mnogo trdega, marsičesa morda ni mogoče odvrniti, mnogokaj je morda sploh pripisati le vojni. Na tem mestu nočem razsojati, ali je bilo to »gospodarjenje« potrebno ali je bilo zlo. Morda je bilo

potrebno zlo.

Toliko je pa gotovo, da v izvršitvi marsikaj dovaja do trdot, da se tod in tam morda doseže nasprotno od tega, kar se je bilo nameravalo. (Pritrdjevanje.) Toliko pa je gotovo — pa naj je sistem prisilnega gospodarstva pravilen ali ne — da sedaj v četrtem vojnem letu ne moremo z enim skokom pasti v nasprotno načelo. Prizadevati si moramo marveč z združenimi močmi, da trdote in neprilike, ki se pokažejo, opilimo.

Stojim na stališču — in to bi si izbral za svoje temeljno načelo v službovanju, — da je

najboljša politika za konsumente pospeševanje produkcije.

(Zivahno odobranje.) Eden gospodov predgovornikov, gosp. poslanec Jarc in mnogi drugi gospodje, kakor gosp. župnik Bauchinger in gosp. posl. Maixner so vse razmere na jako nazoren način označili in gosp. poslanec Jarc je začrtal program produktivne politike. To bom gotovo vpošteval. Po mojem mnenju je prva podlaga agrarne reforme in politike za pospeševanje produkcije — mogočna, krepka izpopolnitev kmečke organizacije in kmetijskega interesnega zastopstva. (Zivahno odobranje.) Zato bom vse storil, da na smotren način pospešim kmetijsko interesno zastopstvo. (Zivahno odobranje.) Popolnoma soglašam z Nj. ekscelenco gospodom ministrom Höferjem, ki si je pred nekaj dnevi pridobil vaše odobranje. Njeg. ekscelenca in jaz postopava glede novih odredb kolikor mogoče sporazumno in jaz moram le reči, da smatram njegovo načelo, da treba nastopati dobrohotno in s poukom, kot izredno prospešno. (Tako jel) Zgodi se pa, da

nižji organi,

časih organi, ki niti ne spadajo v ta organizem, ne delujejo v smislu tistih najboljših namer in namenov, ki jih goje na najvišjem mestu. Ako se potem taki ljudje lotijo reči, ki jih ne razumejo, ker se pač z njimi preje nikoli pečali niso, je nesreča gotova. Njeg. ekscelenca je rekel, da se ne sme brutalno postopati, to je prvo načelo. Največja brutalnost je pa nevednost teh najnižjih organov, ki posegajo vmes na način, da ranijo časih najboljše živ-

ljenjske živce teh gospodarskih obratov. (Zivahno pritrdjevanje.)

Zato smatram za svojo dolžnost, da tu izjavim, da se Njeg. ekscelenca minister Höfer in jaz v polnem sporazumu na vso moč trudiva, da te, tu in tam pojavljajoče se trdote omiliva. Storil bom vse, kakor je tudi moja dolžnost, da izvršba teh odredb ne bo postala nevarna produkciji. (Pritrdjevanje.) Našim kmetovalcem smo dolžni, da tu ne le izjavimo, da se bomo zanje zavzeli, kakor je naša dolžnost, marveč jim hočemo tudi reči, da smo v poljedelskem ministrstvu mnenja, da so storili veliko in občudovanja vredno delo, (Pritrdjevanje.) Vedno bom rad sprejel njihove nasvete, ako pridejo k meni v poljedelsko ministrstvo. Gospodarske kmetijske poslance prosimo, da povedo kmetovalcem, da smo v poljedelskem ministrstvu vedno hvaležni, ako dobimo njihove nasvete. (Pritrdjevanje.)

Kar se tiče zakona, bi hotel pripomniti, da se z njim ustvari pravi, formalni okvir, v katerem se bo presojala prava vrednost bodočih naredb. Obenem se smete popolnoma zanesti na sodelovanje poljedelskega ministrstva pri vseh vaših delih in na njegovo razumevanje za vse vaše bolečine in želje. (Zivahno, dolgotrajno odobranje. — Govorniku čestitajo.)

Ustavni boji.

V boju, ki se je razvil med nemškimi parlamentom in kanclerjem, je zmagal parlamentarni princip. To je danes gotova stvar in obenem glavna stvar, v primeri s katero so vse vnanje okolnosti, pod katerimi se je kriza vnela in razvijala, vsa osebna vprašanja in vsa senačna poročila vestnih ali brezvestnih reporterjev popolnoma brez pomena. Če ostane na krmilu dosedanj kancler ali pa pride kdo drugi na njegovo mesto, če v pruski vladi napravi 5 moč več ali manj prostor novim ministrom, vsak bo moral računati z novim položajem in se mu ukloniti. Nazaj — to je danes v notranji nemški politiki nemogoča beseda.

Krizo je dovedel do vrhunca poslanec Erzberger s svojo jasno in odkrito besedo o podvodni vojski in o Ameriki. Kakor poročajo nemški listi, je bil njegov govor naravnost dejanje. Dejanje v toliko, ker je neprikrito izrazil mnenje ogromne večine nemškega ljudstva, ki si želi miru namesto večne vojske, ki želi zvedeti in vedeti polno resnico in ne mara več prazne tolažbe iz vladnih ust in ki sedanjemu vodstvu notranje in vnanje politike ne zaupa več, ampak hoče samo vzeti vajeti v roke in samo

LISTEK.

Obramba Svele Katarine.

Brčeci ogenj. Iznenada je bil prišel. V naprej določeni mestu, s stisnjenimi ustnicami ostali na mestu, katerega jim je bilo odkazalo povelje. Drugi so hiteli v kleti. Bilo je ob štirih zjutraj, daniilo se je. Zunaj so se valile težke granate in zračni torpedi, da so se skalna tla zibala. Kakor daleč smo mogli videti ali dobiti obvestila, povsodi ista igra. Od gora na severu preko Vipavske doline do kraške obale je bila fronta v ognju. Ozračje je potemnilo in nizko viseči, prerivajoči se oblaki prahu in dima so zapirali pogled. Tudi za nami nič drugega nego udarjanje izstrelkov. Obdajalo nas je nepopisno bučanje in stresalo skalne stene. Milost tistim, ki morajo vstrajati zunaj! Zveza za zvezo se trga, prepušeni smo bili sami sebi. Takemu divjanju se niso mogli ustavljati niti v kamen vsekani jarki. Ogenj je trajal brez prestanka. Zrak je bil zastrupljen po eksplozijah in poln prahu. Vrh vsega tega južna vročina.

Pospravili smo svojo hišo in zagrizeno čakali konca. Bile so to v boju izkušene čete, katere je bil pred letom dni zmagoviti

pohod popeljal preko visokega gorovja Cima Dieci do tik pred Primolano. Ako sovražnik bije brčanje, treba pustiti, da se izdijeva. Tako smo čakali. Enako je storila artiljerija, kolikor smo mogli opaziti. In vsak način so jo tri zaporedne vrste minometalnih baterij pred nami, iz katerih so se želevali na nas zračni torpedi srednjega in težiškega kalibra, držali na uzdi. Medtalne mine so prihajale redkeje. Tako sta prešli sobota in nedelja in tudi v ponedeljek dopoldne nevihte še ni bilo konec. Tu so se skalnata tla, ki so nas varno krila, še enkrat mogočno spela. Luč je ugasnila, bili smo v temi. Nato je pa postalo prosto okrog nas. Ura je kazala 11 in 30 minut dopoldne. Menili smo, da se mora peko vsak trenutek znova začeti, toda sekunda za sekundo je potekala in slišalo se je le bobnenje posameznih strelcov. Poročila od zunaj so potrjala: Brčeci ogenj se je umaknil navadnemu obstreljevanju.

Ljudje, ki so ležali v navidezni otopelosti, so se začeli gibati. V plapolajočem svitu sveč so se dvigale postave in izginjale v temi. Zopet so se zaslišali glasovi. Ura je prišla. Ni bilo treba veliko povelj; soški veterani so vedeli, kaj se bo zgodilo in prvi so se jim širile. Zapeli so si jekleno čelado, zatakneli za pas ročne granate in malomarno posegli po puški. Zelezo je ročljalo. Hvala Bogu, ljudje so bili dobro hra-

njeni. Še požirek okrepčilne pijače in pripravljeni so bili. Že so stali razdeljeni ob izhodih in čakali znamenja. Sovražnik, to je vedel vsak vojak, je ležal le 80 korakov oddaljen in sedaj pač prežal, da tvega najhujše.

Tu so privedli nekaj ujetnikov. Bil je sovražni poizvedovalni oddelek, ki je bil odšel gledat, da-li je še kak življenja pred italijansko fronto. Častnik, učitelj po poklicu in Sicilianec, se je vidno čudil, da nas je našel pripravljene na boj. Da smo brez municije in da bo napad lahek, se jim je bilo reklo. Z njim je bilo ujetih 32 mož. Ni bilo časa, da bi se veliko pečali z možem, zunaj so tolkle strojne puške. Iz kleti so se gnetle temne postave. Z rokami zastirajoč oči pred dnevno svetlobo, ki jih je slepila, dasi je bila dovolj motna, so hiteli močje tjejak, kjer je bilo preje njihovo mesto. A vse je bilo izpremenjeno. Na desni, kjer je bil ogenj najhujše divjal, ni bilo ničesar, kar bi bilo jarku podobno. Drugod ni bilo veliko boljše. Ljudje so poskakali v lijak ali se vrgli na tla za razvalinami. Nad nami pa so z jeklenim prhutanjem šumeli izstrelki naših obrambnih baterij.

Prišli smo ravno prav. Italijanska infanterija je v divjem teku drvila proti nam. A ni prišla daleč. Nevidne moči so jo zgrabile in padal je mož za možem. Še so valovila vela gostega dima po bojišču, a po-

gled na bližnje razdalje je bil prost. Za sovražnimi postojankami pa je stal zid iz dima, v katerem je neprestano poblskavalo: zaporni ogenj naših baterij. V bučanje eksplozij se je mešal odmev iz gora. Nov val napadalcev s čeladami je na oni strani zapustil jarke, v katerih je vrel ogenj naše artiljerije. Stotnija za stotnijo je planila izza rjave zavese, toda do Grčinja so naše strojne puške gladko rezale ozemlje. Tudi z drugim valom smo opravili. Šest valov se je tako zaporedoma zagnalo proti našemu 3000 korakov širokemu odseku. Vseh šestero je izkrmavalo v ognju, ki je prihajal iz onih skalnih razpok in spričo katerega je bilo naše sodelovanje malone odveč. Naša infanterija je mero obrambe le zvrhala, če je dala duška svojemu srdi in metalna bombe v ta poboj. Potem je bil napadalni prostor posut z belimi oblaki, iz katerih so leteli kosi raztrganih žrtev in iveri. Napadla je bila ena italijanska brigada. Sedaj je ležala postreljena pred nami. Do srede ponoči je sovražnik še petkrat naskočil. Doživel je enako usodo. Artiljerija in letalci so tako izborno sodelovali z nami, da naše obrambne čete tekom 54 urnega brčnega ognja in sledečih bojnih dni niso imele več mrtvih nego le 35. Postojanke na Sv. Katarini so pa ostale v naših rokah.

odločevati o svoji usodi. Dolga in trnjeva je bila pot do tega spoznanja. Tu ne bomo raziskovali, v koliko je vplivala na razvoj tega ljudskega mišljenja ruska prekucija, ravno tako ne, ali je to spoznanje samoniklo vzkliklo iz nemške ljudske duše ali so mu dale povod zaporedne izjave Wilsona, Ribota in Lloyd Georgeja. Glavna stvar je za enkrat, da je to spoznanje tu, da je našlo svojega odločnega govornika in zastopnika in da je prodrlo. Junkerske hegemonije v Prusiji in v Nemčiji je konec, zavlada bo ljudstvo po svojih zastopnikih. In to je prvi korak do svetovnega miru, v tem tiči veliki pomen nemške krize.

Ustavni boj v Nemčiji je boj za ustavo v pravem pomenu besede, ker se gre tu za omejitve in natančno določitev delokrogov krone, odgovornost ministrov in od ljudstva izvoljenega zastopa, torej za boj med deželno knežjo oblastjo in ljudskimi pravicami. Pri nas je nekoliko drugače. Kdor primerja našo ustavo z nemško, bo našel vsaj v besedilu — v duhu manj, najmanj pa v izvršitvi — velik razloček med obema državama, ki govori vsaj teoretično nam v prid. Zato opažamo, da se pri nas naš ustavni boj in gibanje za reformo ustave ne suče toliko okrog razmerja med ljudstvom in vladajočimi sloji, ampak se tiče bolj one strani ustave, ki je državno-pravnega značaja v ožjem smislu.

Seveda ima tudi naša ustava nekaj točk, katere bodo mogoče po gibanju v Nemčiji nekoliko prizadete. A doslej stvar pri nas še ni tako kritična kakor v Nemčiji.

Malega pomena pa za našo monarhijo razvoj dogodkov v Nemčiji ni. Da je za sklep miru ta pokret velevažen, smo rekli že zgoraj. Pa tudi za našo notranjo politiko.

Naše nemške stranke so stale doslej več ali manj pod vplivom nemškega radikalizma. Nemški radikalizem zopet je črpal in srkal svojo krog iz krogov, katere danes na kratko imenujemo »vsenemške aneksioniste«. Tem je ura odbila. Ali ne bodo naši Nemci vsled tega prisiljeni, da svoje programe in dalekosežne načrte nekoliko revidirajo? Če imajo kaj politične pameti, bodo to storili, in če to store, bodo našli tudi pot k trezni in pametni spravi, v katero jih vodi cesar sam.

Nemška kriza je važna tudi za nas Jugoslovane. Mi smo že opetovano opozarjali na dejstvo, da je ena največjih ovir pametni in trajni rešitvi jugoslovanskega vprašanja v Budimpešti. Budimpešta je danes edino mesto na svetu, kjer še vedno kraljuje in se šopiri pravcato junckerstvo v vsi svoji slavi. Ogrska gentry je imela doslej v svojih pruskih tovarših silno močno moralno oporo. Te danes ni več. Zatorej tudi ni verjetno, da bi se ogrski privilegijanci mogli sami sredi razburkanega demokratskega morja dolgo še vzdržati na krmilu. Tudi na Ogrskem se bliža čas odločitve, in kam bo ista padla, to vidimo danes v Nemčiji. Na Ogrskem bo ravno tako in prav bo. Tudi tam bo zavlada bo ljudstvo, zavlada bo demokracija in ta bo odprla srečnejšo pot tudi nam Jugoslovanom.

Krogi, katere vleče nemška kriza, se vedno širijo in ni dvoma, da stojimo pred velikimi dogodki v Nemčiji, mogoče tudi pri nas.

Izmišljotina.

»Slov. Narod« z dne 3. julija je pisal: Na katoliškem mirovnem kongresu v Curihu je dr. Šusteršič igral posebno vlogo. On je bil edini med delegati, ki je hotel kršiti značaj tega sestanka. Akoravno je bilo navzočih mnogo nemških delegatov, je bil vendar edini dr. Šusteršič toliko netakten, da je predlagal, naj se odposlje vdanostna brzojavka — nemškemu cesarju. Morali so intervenirati nemški delegati, da je dr. Šusteršič svojo namero opustil...

Abotnost in tendenca te »novice« je preočita, da bi se bili mi, kot resen političen list, z njo bavili. Načelnik S. L. S. je predober avstrijski patrijot, da bi izražal »udanost« kakemu tujemu vladarju, naj si bo kdor hoče. Preabotno je, mu kaj podobnega očitati. Toda — vojna psihosa razgraja po raznolikih možganih in razni jugoslovanski listi so to »vest« ponatisnili ter jo opremili s komentarji, ne da bi se potrudili, pobrigati se za resnico.

To nam je dalo povod, da smo se informirali na merodajnem mestu in izvedeli seveda to, kar smo že naprej vedeli in kar smo pooblaščenji izjaviti, da je tista »novica« od začetka do konca izmišljena.

Pač pa se je na curškem mirovnem kongresu spoznilo od nemške strani v zasebnih pogovorih misel, naj bi avstrijski, ogrski, nemški in poljski udeleženci v skupni brzojavki pozdravili oba cesarja. Ker pa se je temu nasproti povdarjalo, da taka brzojavka z nevtralnimi švicarskih tal ne bi bila umestna, so nemški proponenti sami svojo misel umaknili, s čimur je bila ta brezpomembna zadeva odpravljena. Avstrijski in ogrski udeleženci so potem kakor smo svojedobno poročali,

odposlali ob povratku na avstrijska tla udanostno brzojavko svojem vladarju, t. j. cesarju Karlu. Objavili smo svojedobno tudi odgovor našega cesarja.

Toliko pojasnilo.

Se ena.

»Slovenski Narod« z dne 2. t. m. je pisal, da je deželni glavar dr. Šusteršič »intrigiral« zoper imenovanje Mihalovića hrvatskim banom in imel tozadevno »tajno konferenco« z grofom Czerninom.

Ker smo opozorjeni, da je ta »novica«, katere nismo smatrali nikakor za resno, v nekaterih nervozno lahkovernih jugoslovanskih krogih vzbudila »pozornost«, smo se informirali na merodajnem mestu in dobili odgovor, ki smo ga pooblaščenji objavili: Vest je od prve do zadnje besede gola izmišljotina.

O bojih pred Gorico

poročila »Oesterr.-ung. Kriegskorrespondenz«:

V Vipavski dolini se je Italijanom prav tako slabo godilo kakor drugod. Njihovi napadi so veljali predvsem našim postojankam Sv. Katarina-Dambor-Grčinj-Panovec in višinam Sv. Marka.

Tudi tu je 12. maja izbruhnil vihar italijanskega bobnečega ognja. Dopoldne 14. maja so se dvignili sovražni pehotni oddelki proti Damberju in kotli 174 na Panovcu. V ognju strojnih pušk so se umaknili. Ujetniki italijanskih pešpolkov št. 93 in 206 so pa izpovedali, da morajo postojanke Sv. Marka na vsak način zavzeti.

Italijanske postojanke potekajo v tem odseku marsikje komaj 50 metrov od naših na vzhodnem robu goriških predmestij Šober in Sv. Peter. Za temi kraji in na goriškem pokopališču se je zbirala italijanska pehota k velikemu napadu, ki se je v prvih popoldanskih urah med Solkanom in Št. Petrom zagnal naprej. V prvem valu je udril sovražnik v dele naših najsprejnejših črt, toda s protisunkom so ga naši brž vrgli zopet vun. Nič manj nego tri italijanske divizije so napadale in bile odbite s krvavimi glavami. Ponoči je boj divjal dalje. Napočilo je jutro 15. maja. Sovražnik je udril v naše postojanke na koti 174 v Panoviškem gozdu in na koti 171 (Sv. Marko). Štirje italijanski polki so se bili vrgli na dalmatinski streški polk, zaklete sovražnike Italijanov. Dalmatinci so vprizorili med svojimi sovražniki grozen pokolj, toda premoč jih je le iztisnila iz njihovih jarkov. Morali so nazaj. Toda le korak za korakom.

16. maja so zastavili Italijani eno svojih najboljših brigad, Emilio, ki je s priznanja vrednim vzletom naskočila proti Damberju. Dunajska črna vojska je sunek prestregla, vrgla Italijane nazaj in jim otela nad 400 ujetnikov. Redkokdaj so se laški vojaki tako hrabro bili kakor ljudje brigade Emilia. Nobeden se ni hotel udati. Toda naša črna vojska jih je zmogla in zvečer je javil vodja svojem višjemu poveljstvu: »V lastne postojanke udrle Italijane smo aretirali.«

Dne 17. maja je bilo v tem odseku razmeroma mirno, nato je buknil v noči od 18. na 19. maja napad množic v globokih vrstah proti našim postojankam od Damborja do Sv. Marka. Italijanski jarki leže tu tako blizu naših, da so tvegali Italijani napad brez artiljerijske priprave. Plačali so poizkus s težkimi izgubami. Vsi napadi, ki so jih še pozneje izvedli, so bili istotako odbiti.

Potrebovali so čas do 23. maja, da so si opomogli in izmenjali svoje izmučene čete. Ta dan ob 11. uri dopoldne so nastopili k močnemu napadu na koto 171, v čemer so jih podpirali mino- in ognjemetalci. Ob 4. uri popoldne so naskočili v drugič, dve uri kasneje tretjič. Vsi napadi so jim prinesli le izgube in nobenega dobička. Naslednji dan so hoteli še enkrat poizkusiti svojo srečo, toda naša artiljerija jim je vzela vsako veselje za naskok. 25. maja so tvegali še en zalet proti Panoviškemu gozdu in Sv. Marku — zadnjega velikega. Boji so tu polagoma zaspali, dokler nismo 3. julija napravili Italijanom velikega presenečenja. Pod stotnikom Sonnenwodom je naskočila posebna četa in zopet osvojila naše najsprejnejše črte. Razen tega so izgubili Laharja na ujetnikih 11 častnikov in 600 mož ter 9 strojnih pušk; boji v tem odseku so torej končali zanje na malo vedno način.

Tu so samo izgubili in ničesar pridobili.

Avstrija in Nemčija.

V eni zadnjih sej nemške narodne zveze je padla značilna izjava: Mi Nemci smo se vedno istovetili z državo. Ne vemo, ali je dotični govornik kaj več mislil, ko je izrekel te besede, ali so mu kar tako na slepo ušle; pa najsibo kakor že, na vsak način nam je dal kratko in jedrnatno formulo za vso zagrešeno vladno politiko v Avstriji, odkar obstoji dualizem.

Danes ta nesrečna politika pada. Slovanski narodi so pokazali, da so tudi oni del države, ki nima le volje hlapčevati za

tuje cilje in prelivati krvi za neznane interese, ampak da hočejo tudi oni biti deležni vseh dobrot, kakor jim je bilo dozdaj dovoljeno biti deležni vseh ne z g d. Nastop slovenskih poslancev v parlamentu je bila izpoved ne za istovetenje enega naroda z državo, ampak bilo je slovesno priznanje demokratičnega principa, ki pozna le socialni državni princip; slovesno priznanje v slovesnem trenutku, ki je našlo povod po svetu glasen odmev.

To veroizpoved je okreplil in poudaril v prvi vrsti vladar sam. Če so le Nemci država, morajo biti vsi drugi proti državi — to je čisto logičen sklep. Da je ta sklep napačen, ker je napačna premisa, na kateri stoji, je seveda ravno tako logično. In danes, ko živimo v dobi, ko padajo zgodovinske laži druga za drugo, je moralo pasti tudi istovetenje Nemcev z državo. Tega padca si vladar mogoče ni želel, ampak zavedel se ga je in v svojem amnestijskem odloku je izjavil potrebne posledice. Po našem mnenju je najvažnejša točka pomilostilnega odloka ta, da pripozna, da še ni treba biti proti državi, če nisi Nemec, ampak lahko po pravicah rečeš, da si to, kar si, in vseeno si in ostaneš dober državljani.

Ko bodo Nemci pripoznali — spoznavajo ga že danes — ta princip, bo preureditev Avstrije šla vsem, ki se vnamajo za to, razmeroma lahko izpod rok. Da se bo pa ta preureditev izvršila edino po tem principu, o tem danes ni nobenega dvoma več. Časi nasilja in brutaliziranja so ravno tako proč, kakor tiste nemške sanje, o katerih je rekla »Tagespost« v elegičnem tonu, »sie sind dahin« — veselje preč je preč!

Slično se razvijajo razmere v Nemčiji. Velikonočna poslanica Viljemova je našla v nemških srcih globok odmev. Demokratični pokret raste od dne do dne. Ustavni odsek dela živahno za preureditev nemške ustave v modernem zmislu, in vse stranke se gibljejo, kakor prej še nikoli, čeprav vojne razmere vsako agitacijo zelo ovirajo. V prvi vrsti se gre za prusko volilno reformo; kajti Prusija je v nemškem zveznem svetu odločilna moč, ravno tako kakor je junckerstvo odločilna moč v Prusiji. Zato čuti vsa nemška javnost prav živo, da klic po demokratizaciji v Nemčiji ni brez podlage. A kakor se vse obrača proti vsiljeni demokratizaciji od zunaj, ravno tako energično zahteva nemško ljudstvo demokratizacijo od znotraj, iz lastne sile in lastne moči in sicer takoj. Značilen je oklic po takojšnji uvedbi demokratičnih reform, katerega se podpisali najodličnejši Prusi precej konservativnega značaja, kakor Harnack, Delbrück, Rohrbach, Fischer i. dr.

Torej demokratična poplava in povodenj na celi črti!

Sedaj pa nastane velevažno vnanje-politično vprašanje: Kako se bo razvilo razmerje med Avstrijo in Nemčijo pod takimi pogoji v bližnji in daljši bodočnosti? Ali bo še mogoča zveza v takem duhu, kakor je vladal doslej, ali bo prišlo tudi tukaj do kakšne revizije?

Oficijozni in dunajsko časopisje, ki menda še samo sebi ne verjame, da je izraz vsega javnega mnenja v Avstriji, (čeprav še svojega privatnega nikdar nima), nam je pred in med vojsko vedno zatrjevalo, da je zveza obeh držav zrastle iz notranje potrebe narodov. Danes, ko nam je dovoljeno gledati v svet zopet z demokratičnimi naočniki, lahko rečemo, da je bila to zveza vlad in vedno poudarjena solidarnost, ki se je res pokazala na bojnem polju, je precej bolj globoko zasidrana v vojaški disciplini in avtoriteti, kakor pa v drugih socialnih motivih. Koliko so vredne politične zveze, katere sklepajo zgolj diplomatije (ne vedno najboljši) pri zaprtih vratih, nam kaže zgodovina svetovne vojne. Zato bo potreba, da se začne graditi tudi vnanje-politična stavba na bolj solidnih fundamentih in mnoge stranke bodo prisiljene, da ne pregledajo le svojih notranje-političnih ciljev, teženj in tendenc, ampak na podlagi teh tudi svoje vnanje-politične (namesto obratno, kakor je bila doslej navada). V prvi vrsti bodo tu prizadeti vsenemški aneksionisti.

Za našega kmeta.

Govor poslanca V. L. S. Brenčiča v seji poslanske zbornice dne 6. julija 1917.

Štajerski poslanec V. L. S. član Jugoslovanskega kluba Brenčič je izjavil v poslanski zbornici med drugimi sledeče:

Slovensko je povdarjal, kako težko prenašamo grozote triletno vojne in koliko trpimo vsled splošnega pomanjkanja živila. Nemško nadaljuje: Vlada hoče vzeti kmetu ves pridelek. S tem utegne doseči ravno nasprotno tega, kar namerava. Vlada naj s takimi načrti sploh ne prihaja na dan. Kmečka žena z otroci in starci na vratu se vendar ne bo mogla nastavljati, kakor delajo po mestih. — Biča posebno sistem štajerskega namestništva, kako na-

stavlja nakupovalce živine in žitne komisarije. V Mariboru je žitni komisar neki Seidler, ki okraja ne pozna in o celi stvari nima niti pojma. V Ljutomeru je pa neki celjski postopač Vanko, ki počenja same neumnosti in ljudstvo nadleguje. — V Ptujju je za žitnega komisarja neki Žid Reich, ki straši žene in starce z vojski in bajoneti, če bi ne dali vsega, kar imajo. Lani so morale občine oddajati neoluščeno koruzo na kolo-dvor v Ptujju, kjer so jo skladali v blato. Župan Rižner je opozoril na to komisarja dr. Steffana, da se tako vendar ne sme delati, nakar je ta odgovoril, da pač vso odgovornost nosi Reich (zato on ničesar ne ukrene!).

V Mariboru je rekviriral živino neki Weber, ki je čevljar, ki naj bi sodil koplita, ne živino. V Šoštanju pa je neki Wutti, ki svoje življenje še ni imel repa v hiši, zdaj pa je naenkrat — strokovnjak.

Pri vseh teh ljudeh je edina strokovna sposobnost to, da so slovenski rene-gati in nemško-nacionalnega mišljenja.

Nato opisuje, kako so lani na Štajerskem rekvirirali živino. — Na Spodnjem Štajerskem so morali dati po 1500 glav več, na Srednjem Štajerskem 1000 glav več, — a na Zgornjem Štajerskem po 500 glav manj nego je bilo od poljedelakega ministrstva določeno. — Pod leto stare in breje krave bi morali kmetovalcem pustiti.

V živinskih klavnicah na bojnem polju vladajo čudne razmere. — V Zloduču je lani bil poveljnik klavnice neki budimpeštanski odvetnik, ki se je razumel na posle kakor zajec na boben. — Živina ni dobivala primerne hrane, ne vode, zato je postala suha in mršava.

Pri odjemanju konj bi morali gospodarju plačati ceno, ki je zdaj običajna. Plačujejo 500—1000 kron, ko je danes cena še enkrat toliko.

Potom okrajnega glavarstva v Ptujju so šle prošnje na V. armadno poveljstvo, naj bi vojaška uprava dala na spomlad vsaj 100 parov konj za obdelovanje. Odklonjeno. Ko so pa bila polja kolikortoliko obdelana, je prišel neki polkovnik z adjutantom, ki je ponudil 500 konj za obdelovanje.

Konji za dirko naj se sploh rekvirirajo za vojaške potrebe; takega luksusa v teh težkih časih ne potrebujemo. Saj kmetu, ki mora vendar obdelati polje, časih vzamejo iz hleva zadnji rep!

Letos hoče imeti vlada 50 odstotkov sene v primeri z lanskim pridelkom, toda to je strašna odredba, kajti letošnje košnje dajejo komaj polovico lanskega sene.

Cene kažejo strašno razliko. Producenti morajo oddajati blago centralam po nizkih ali zelo zmernih cenah, konsumenti pa drago plačujejo. Za pšenico dajejo 34 K, moko prodajajo po 120 K; fižol plačujejo po 40 vinarjev, — prodaja se pa po 4 K do 4 K 50 vinarjev. Kam gre ves ogromni dobiček?

Opozarja vlado in posebno ministra Höferja, naj se te kriče razmere vendar uredi in naj se plačuje producentom v Avstriji tako, kakor na Ogrskem. Ali ni čudno to, da imamo v Avstriji nižje nakupovalne cene, prodajne pa višje in malo živeža.

Značilno je tudi dejstvo, da je najela Nemčija na Ogrskem ogromna posestva, ki jih obdeluje z ruskimi ujetniki. Nič pa še ni slišal, da bi Avstrija kaj podobnega izvršila. Zato pa gladijemo, civilisti, kakor vojaki! (Splošno odobravanje in ploskanje na nenemški desnici.)

Slava Gorenjceve

Pismo vojnega ministra bistriškemu župniku g. Francišku Zvan. Prečistiti gospod! Ravnokar sem prejel lepo diplomu častnega občanstva. Ta pozornost slavne občine Bohinjska Bistrica me odkrito veseli in prosim, da izrazite mojo najpriskrčnejšo, najtoplejšo zahvalo. Čuvstva zveste, hvaležne vdanosti, katere ste, prečistiti, v svojem cenjenem pismu tako lepo izrazili v imenu prebivalstva kot priznanje mojega delovanja kot kornega poveljnika, ta čuvstva kar najglasneje odmevajo tudi v mojem srcu: vsaj sem v času mojega bivanja na Gorenjskem ondoto pridno ljudstvo cenil in ljubil, tako, da se bom vedno pominjal na oni čas, katerega sem pri njem preživel, ter bom sledil z najglobljim čuvstvom vsemu, kar se bo ondi godilo. Občini Bohinjska Bistrica naj pa po vojski prizadetim ozdravljenim ranam napoči era cvetočega razvoja in veselega napredka. Prosim Vas, prečistiti, da to mojo zahvalo in željo sporočite prebivalstvu ter ostnem z izrazom največjega spoštovanja Vom Prečistiti odkrito udani R. pl. Stöger Steiner, gen. inf.

Rumunska armada.

»Neue Zürcher Ztg.« izve o reorganizaciji rumunske armade: Začetek ofenzive na vzhodni fronti obrača splošno pozornost zopet na rumunske čete. V minulih mesecih je rumunska vojno vodstvo mrzlično delovalo in začetkom januarja armado popolnoma nanovo organiziralo. Vseskozi iz razvajenih bojarskih sinov

obstoječe častniške kadre so nadomestili z zmožnejšimi in zanesljivejšimi častniki, delali strelske jake in vežbali moštvo težke artiljerije. Zračna služba in letalski obrambni bataljoni so popolnoma na višku. Seveda je to stalo ogromne vsote. Francoski instruktorji imajo pri tem obilo zaslug.

Poslanci V. L. S. v Jugoslovanskem klubu.

Ljubljana, 14. julija 1917.

Danes človek svobodnejše diha. Parlament nam je čistil oči, dvignil je ugled Avstrije — Nemčija je za njo zaostala, kakor priča sedanja kriza — tako hitro so šli dogodki naprej. Dvignil je ugled in moč slovanskih strank, pokazal pot Slovincem, Jugoslovancem. Združil ni samo slovanskih strank k dejanskemu skupnemu nastopu, ampak nenemške sploh. Avstrija, cel svet je smel nad dogodki državno-pravne deklaracije slovanskih strank, zakon Franta, padec grofa Clama, amnestija itd. Poljaki, Čehi, Ukrajinci, večina Romanov, so korakali ob teh dogodkih rama ob rami z Jugoslovani, srce je čutilo gorko utripanje bratskega srca, velika armada se je združila v mogočno, strnjeno falango.

Nov trak svetlobe vstaja za nas nad gorami. Dolgo smo blodili Slovenci in Jugoslovani v temi, brez cilja, brez poti, vedeli nismo, kaj hočemo. Stotisoč glav, stotisoč mnenj. Danes je pot za Slovence in Jugoslovane prosta, jasen naš cilj. Jugoslovanska deklaracija nam kaže pot kot zvezda vodnica. Danes vemo, kaj hočemo. Jugoslovanski poslanci so povedali koj v prvi seji Avstriji in celemu svetu, Jugoslovani avstrijske monarhije nočemo biti več dalje razbiti na razne dele, ampak hočemo biti ena velika celota, svobodna med svobodnimi narodi, v okviru monarhije, pod habsburškim žezlom.

Jasnost našega jugoslovanskega cilja nam je prinesla skupen nastop vseh jugoslovanskih strank, ki je dobil konkretno obliko v Jugoslovanskem klubu. Dolgo je bilo treba, da smo se našli na skupnem narodnem in gospodarskem temelju, pozno sicer, toda upamo, da ne prepozno. Naš Jugoslovanski klub ni umetno skrpčalo kakor »Nationalverband«, pri katerem vleče vsak na svojo stran. Jugoslovanski klub dela smoteno, sistematično, natančno po načrtu. Vsaka pika in vejica v vsakem govoru in predlogu, v vsakem nastopu, je vajak, postavljen na določen prostor.

Danes občudujemo nastop Jugoslovanskega kluba vse stranke. In prijatelj in sovražnik mora nehote priznati, da je Jugoslovanski klub važen faktor avstrijske zbornice.

Večino Jugoslovanskega kluba pa tvorijo poslanci Vseslovenske Ljudske Stranke, ki je pokazala danes svoje zdravo življenje v parlamentu. Ponosni smo lahko na te svoje ljudi. Pred vsem pa smo ponosni lahko na naša poslance V. L. S. dr. Korošca in dr. Krika, ki stojita v ospredju vsega našega dela.

Državni zbor.

Dunaj, 13. julija.

Parlamentarni položaj.

Česko-slovaški in jugoslovanski problem stopata vedno bolj v ospredje. Jasno je, da se jugoslovanski in češki poslanci drže svojih državno-pravnih izjav z dne 30. maja v prvi seji zbornice. Čas in razmere s silno vehemenco pritiskajo na to, da se imajo pri nas doma razmere temeljito urediti na podlagi narodnih zahtev. Ustavni odsek in njegov pododsek naj bi bila forma te notranje reforme. Toda niti češko-slovaško, še veliko manj pa jugoslovansko vprašanje ni čisto avstrijska zadeva, marveč tudi zadeva onostranske polovice. Duizem je treba razbiti prej, predno je mogoče misliti na definitivno ureditev doma. In prav zato se češki in jugoslovanski zastopniki ne morejo brezpogojno vezati na sklepe ustavnega odseka. Z drugimi besedami: pododsek še ni popolnoma dozorel, a v principu so zanj vse stranke.

Češki klub je imel včeraj plenarno sejo in sklenil: »Češki klub pošlje svoje zastopnike v pododsek ustavnega odseka, ko bodo končana pogajanja o izvršitvi principa, ki ga vsebuje izjava z dne 30. maja.

Čehi hočejo svoje zahteve glede Češke, Moravske, Šlezije in Slovaške konkretizirati v posebnih pogajanjih, ki se imajo vršiti v Pragi.

Prav sedaj se je zopet sestal Jugoslovanski klub k seji, kjer odloča glede nadaljnjega postopanja ter o potih in načelih, ki naj se jih drže jugoslovanski zastopniki v ustavnem odseku, da bo to postopanje bolj služilo namenom in ciljem, izraženim v jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja.

V današnjih dunajskih listih berem, da so jugoslovanski krogi mnenja, da je treba v doseg cilja stopiti v stik z Ogrsko. Ba je nameravajo Jugoslovani, če prične ustavni odsek svoje delo, pozvati ministrske-

ga predsednika Seidlerja, naj stopi v pogajanja z ogrsko vlado o tem problemu. K tem pogajanjem naj bi se pozval tudi zunanji minister grof Czernin.

Ne bi mogel reči, kaj in koliko je na tem resnice. Sicer je res, da je za taka pogajanja merodajen edinole kabinet. Po mojem mnenju pa ne more biti govora o tem, da bi mogla sedanja vlada voditi taka pogajanja z Ogrji, marveč bo stvar prihranjena novi definitivni vladi, v kateri bodo sedeli zastopniki vseh narodov, ki bo torej v celem obsegu sprejela tudi naš jugoslovanski program. Le taka vlada bo mogla zastopati naše stališče. — Kaj pa naj ima pri tem opravka grof Czernin je res težko reči, izvemaj, da bi Ogrje opozarjal na zahteve položaja in svojega resorta.

Neke podobnosti z nemško krizo tudi našim ustavnim težočam ni mogoče odrekati. Tam je parlament za spremembo ustave — zvezni svet ji nasprotuje. Tam je pruski kralj na pritisk parlamenta obljubil volilno reformo za Prusijo, a pruska večina deželne zbornice jo noče. Pri nas hočemo napraviti ustavo na podlagi narodne avtonomije — a Ogrska je na potu kot ogromna skala. Bomo li našli Herkula, ki od strani to oviro ali naj vlada počaka, da jo elementarna sila dogodkov vrže s pota in razdrobi?

Sicer pa ni lahka stvar pisati parlamentarna poročila z Dunaja v Ljubljano. Stvari se vrste tako hitro, da je dostikrat že zastarelo vse, predno dojde med rojake.

Svetovno zgodovino doživljamo. Klešejo se temelji čisto nove bodočnosti našega rodu. Naše ljudstvo doma in v strelskih jarkih z napeto pozornostjo zasleduje dogodke na Dunaju ter nastop svojih zastopnikov, ki so poklicani, da v zgodovinski uri, kakoršnih ne vidi vsako stoletje, sodelujejo o usodi svojega naroda. Vaška politika — mislim — da je stopila v senco.

Davek na vojni dobiček.

Danes je zbornica pričela razpravo o davku na vojni dobiček. Poročal je obširno dr. Steinwender. Državni dohodki za leto 1913 so znašali 3080 milijonov kron. Najmanj toliko pa bo treba samo za obrestovanje vojnih dolgov. Zato bo morala država svoje dohodke podvojiti. Treba bo premožnjevskega davka, še prej pa je treba obdavčiti vsled vojske nastale višje dohodke. Vojni davek je visok; pri nas bo znašal 60 odstotkov. Govornik zelo ostro govori proti kapitalizmu, ki hoče zvaliti vso težo davka na posameznika, češ, da vsaki človek ne sme toliko zaslužiti kot veliki kapitalisti. Govori za to, da postava veljaj za leto 1916 nazaj. Če so tako ukrenile druge države, ki znajo bolje gospodariti kot mi, tudi nas ni tega treba biti sram. Ta prvi finančni korak parlamenta ne sme pomeniti zmago kapitalizma.

Vodja fin. ministrstva Wimmer brani vladno predlogo in ugovarja kritiki poročevalca ter njegovim izpreminjevalnim predlogom.

K debati se je oglasilo veliko število govornikov, med drugimi tudi poslanca dr. Benkovič in Demšar od Jugoslovanskega kluba, a nista prišla na vrsto. Stavila sta le izpreminjevalne predloge.

Za Wimmerjem je govoril Čeh Viskovski in krščanski socialc dr. Jerzabek ter nemški liberalc Kuranda.

Ob 6. uri zvečer je bil sprejet odsek predlog o davku na vojne dobičke.

Poslanec Demšar je vložil manjšinski predlog, naj se ta davek raztegne tudi nazaj na leto 1914 in 1915, kar bi bilo pravično, ker so kapitalisti v prvih dveh letih vojske potegnili ogromne dobičke. A predlog ni dobil večine.

Pač pa je prodril dr. Benkovičev izpreminjevalni predlog, naj se črta § 7, ki dovoljuje olajšave akcijskim družbam.

Gospoka zbornica grozi, da tega zakona ne sprejme, ampak vrne.

Povišanje plač državnim uslužbencem.

Zakonski načrt o tem predmetu, ki je prišel na vrsto za vojnim davkom, bi se moral sprejeti brez debate. — Tudi poročevalec, znani zopni »Obergalgenbaurat« poslanec Heine, bi bil moral samo predlagati sprejem, nakar bi se bilo vršilo glasovanje. Heine pa je menil, da mora govoriti v nasprotju z že sklenjenim dogovorom. Nastal je velikanski vik. Poslanci so mu klicali: »Obergalgenbaurat — molčite!« Sam Dobernig je prihitel k Heineju: »Nehajte vendar!« Heine je umolknil in zbornica je nato sprejela zakonski načrt.

Prihodnja seja jutri.

Dogodki v Moravski Ostravi.

Dunaj, 13. julija.

V včerajšnji seji je bilo stavljenih dveh vprašanj glede dogodkov na Moravskem in v Šleziji.

Jugoslovanski klub — središče parlamenta.

Dunaj, 12. Glede začetka novega zasedanja parlamenta se še niso pojavili nobeni predlogi, še manj pa je določeno, vendar se misli, da bo mogel parlament pričeti

z delom komaj pred oktobrom. Velik del parlamenta dela v smislu krone na to, da se uporabijo počitnice za intenzivno delavnost in da se oslabe narodna nasprotja v toliko, da bo v jeseni zagotovljena delavnost parlamenta. Najpreje bodo uplivali na »Česki svaz«, da odneha od dosedanjega stališča in da omogoči delo ustavnega odseka tekom počitnic, ker se delavnost ustavnega odseka smatra kot prvi in najvažnejši korak k imenovanju parlamentarne vlade. V tem oziru pričakujejo zelo veliko od posredovanja Jugoslovanskega kluba, ki se nahaja danes v središču parlamentarnega življenja, ter je celo, kakor se zdi, iztisnil tudi »Poljsko kolo« iz njegovega dolgotrajnega dominantnega položaja. Ravno zaradi tega je zelo verjetno, da se bodo tudi Poljaki zavzeli za omogočitev uvedbe parlamentarnega režima, da bi zopet dosegli svoj nekdanji odločilni položaj. Ker podpirajo to delo z vsemi silami tudi socialni demokrati, krščanski socialci, Rusini in »Unio Latina«, bo parlamentarno življenje kljub odgoditvi parlamenta tekom celega poletja zelo živahno. Na ta način upajo zagotoviti parlamentu za delo sposobno večino za bodočo parlamentarno vlado.

Grafenauer še poslanec!

V današnji seji je imunitetni odsek razpravljaj o predlogu dr. Korošca o za-devi veljavnosti Grafenauerjevega mandata. Dr. Korošec je predlagal prvotno z ozirom na razveljavljenje cesarskih naredb, s katerimi so bila sistirana porotna sodišča ter civilne osebe podvržene vojaškemu sodstvu, naj se razveljavi tudi Grafenauerjeva obsodba. Ker pa je Grafenauerju po amnestiji odpuščen kazni s pravnimi posledicami, se je vršila v odseku razprava v tej smeri, je li med izbrisane pravne posledice šteti tudi izguba mandata. O tem je poročal dr. Ribač. Odsek se je soglasno izrekel za mnenje dr. Ribača in je sklenil predlagati zbornici, naj izjavi, da je Grafenauerjev mandat še pravoveljav, vsled česar naj se Grafenauer pozove, da pride k sejam.

Isti namen ima odsek tudi glede ostalih poslancev, ki jim je amnestija pregledala s kaznjivo tudi pravne posledice.

Naši poslanci za kmečke težnje v državnem zboru.

Dunaj, 13. julija 1917.

Doslej kmečki poslanci v državnem zboru niso imeli med seboj ožje zveze, ampak se je kazala skupnost koristi edinole pri glasovanjih v odsekih in zbornici. Držne zahteve socialnih demokratov v svetu za prehrano in v odseku za prehrano v državnem zboru, kjer so se izrekli zato, naj se kmetu vzame ves pridelek, enako porazdeli in naj kmet dobiva živež na karte, so vzbudile odločen odpor med kmečkimi poslanci. Po inicijativi državnega poslanca Jarca so se zbrali kmečki zastopniki vseh narodnosti in političnih struj in osnovali svoj izvršilni odbor. Ta se je pečal doslej pred vsem s tem, kaj naj se zgodi z žitom. V petkovi seji je bil vložen po poslancu Jarcu skupen predlog vseh kmečkih zastopnikov, ki se glasi:

Pri načinu, kakor se je lani uredil promet z žitom, so se pokazale sledeče napake:

1. Na glavo kmečkega prebivalstva je bilo z ozirom na težko delo in manjšo porabo meze odmerjenega premalo žita. Še ta množina se je zmanjšala, s čimer je bila oškodovana kmetijska produkcija.

2. Prepoved, da se ne sme živine krmiti z žitom, je vzrok boleznim mlade živine in pomanjkanju masti.

3. Nižje cene kakor na Ogrskem niso krile kmetovih stroškov.

4. Promet s krmili je pomanjkljivo urejen, krmila prednja v primeri s ceno žita.

5. Seme se je dostikrat vzelo, premalo se ga pustilo ali pa prepozno poslalo, zato je ostalo dosti zemlje neobdelane.

6. Zaloge so bile dostikrat slabo oskrbovane, blago se je brez potrebe prepeljavalo, mnogo pokvarilo. Zato je v posameznih okrajih preskrba zaostala.

Predlagamo torej:

1. Za kmečko prebivalstvo naj se določi na dan in glavo 500 gramov žita, za otroke pod 15. letom 400 gramov. Ta množina kakor tudi žito, kar ga je treba za stalne delavce, kakor tudi semena, naj se pusti kmetu.

2. Določiti naj se po posameznih deželah in okrajih, oziraje se na gospodarske razmere, koliko sme kmet žita (pozneje tudi krompirja) pokrmiti živini na dan in glavo in se mu mora to množino brezpogojno pustiti.

3. Cene naj se nastavijo žitu enako kakor na Ogrskem. Cena moka naj se ne znižja, razven za fino moko.

4. Cena krmil naj se uredi primerno ceni žita.

5. Mlačev naj se prepusti posetnikom. Čas za mlačev naj se določi po gospodarskih razmerah. Pri razdelitvi pridelka naj se gleda na to, da bo najprej vsak okraj iz lastnega pridelka oskrbljen.

V petek popoldne se je v tem oziru vršil važen pogovor agrarnega izvršilnega odbora — od naših poslancev sta bila navzoča Jarc in Roškar — s prehranjevalnim in poljedelskim ministrom.

Odškodnina županom.

Poslanec S. L. S. Jaklič je predlagal: V zadnjih letih se je županstvom delo silno pomnožilo. Vsled tega zanemarjajo svoj poklic. Dežuje predpisov in ukazov. Župani morajo sodelovati pri vseh rekvizicijah. Za to delo jih nihče ne odškoduje, da si svoje posle zanemarjajo in trpe gmotno škodo. Nam se zdi pravično, da se župane za to delo primerno odškoduje. Zato naj zbornica sklene, da se vlada pozove, da župane iz državnih sredstev odškoduje.

Zaradi vojaških delavcev

je vložil posl. S. L. S. Jaklič interpelacijo: Opazuje se, da vojaki, ki so odločeni za košnjo in druga poljska dela, dostikrat teh del ne znajo opravljati. Zaradi tega se košnja slabo izvršuje oziroma prekasno. Ker se dela pravilno ne izvrše, se dela velika škoda.

Taki vojaški oddelki, ki se sestavljajo za gotova kmetijska dela, naj bodo sestavljeni iz vojakov, ki so taka dela še prej opravljali. Te oddelke pa naj vodijo komandanti, ki delo poznajo, ker sicer imamo pač vojake za košnjo, toda koscev nimamo. Ali hoče g. minister vse ukreniti, da bodo prišli v vojaške oddelke le taki vojaki, ki znajo opravljati poljska dela.

Poslanec S. L. S. Jaklič je vložil dalje interpelacijo zaradi razdelitve

semenske ajde.

Mnogo občin na Kranjskem je bilo oškodovanih vsled toče. Kmetje morajo njive preorati in presejati. Ker se je pa v mnogih krajih brezobzirno rekviriralo, nimajo kmetovalci ajde za seme. Ajdova setev je za Kranjsko zelo važna, vredna je pa le potem nekaj, ako se ajda pravočasno poseje. Ali g. minister hoče takoj ukazati, da urad za prehrano nakaže kranjskim občinam prizadetim po toči dovolj semenske ajde v dobri kakovosti.

Ker so v sedanjem času, ko je toliko kužnih bolezni med živino in prešči, je zahteval posl. Jaklič od poljedelskega ministra naj skrbi, da bo dovolj živinovozdravnikov v deželi ozir. da bodo tisti domači živinovozdravniki, ki so vpoklicani premeščeni k vojaškim oddelkom, ki jih imamo v deželi.

Proti vojaški samovoljnosti na soški fronti.

Poslanec Fon je interpeliral domobransko ministrstvo radi škode, ki jo delajo po večini madžarski vojaki, na poljih, njivah, travnikih našega kmeta. Če kmet varuje svojo imovino, ga napadejo s kamenjem, žugajo z orožjem. Krompir je komaj velik ko lešnik. Zahteva odločnih sredstev v obrambo našega kmeta.

Draginjske doklade za državne uradnike, delavce in vpokojence.

Draginjske doklade za državne uradnike, delavce in vpokojence, ki jih je državni zbor dovolil, znašajo pri letnih dohodkih:

14.000 do izključno 18.000 kron pri samcih 156, pri oženjenih 1380, pri oženjenih z dvema otrokoma 1824, nad dva otroka 2280 kron;

10.000 kron do izključno 14.000 kron pri samcih 348, oženjenih 1236, oženjenih z dvema otrokoma 1680 in nad 2 otroka 2136 kron;

6400 do izključno 10.000 kron pri samcih 720, oženjenih 1536, oženjenih z dvema otrokoma 1992, oženjenih z nad dvema otrokoma 2436 kron;

4800 do izključno 6400 kron pri samcih 1020, oženjenih 1776, oženjenih z dvema otrokoma 2232, oženjenih z nad dvema otrokoma 2676 kron;

3600 do izklj. 4800 kron pri samcih 1056, oženjenih 1536, oženjenih z dvema otrokoma 1884, oženjenih z nad dvema otrokoma 2244 kron;

2800 do izključno 3600 kron pri samcih 948, oženjenih 1260, oženjenih z dvema otrokoma 1680, z nad dvema otrokoma 1968 kron;

2200 do izključno 2800 kron pri samcih 780, oženjenih 1104, oženjenih z dvema otrokoma 1464, z nad dvema otrokoma 1812 kron;

1600 do izključno 2200 kron pri samcih 612, oženjenih 912, oženjenih z dvema otrokoma 1272, z nad dvema otrokoma 1620 kron;

1400 do izključno 1600 kron pri samcih 684, oženjenih 864, oženjenih z dvema otrokoma 1056, z nad dvema otrokoma 1260 kron;

manj kot 1400 kron pri samcih 600 K, oženjenih 732, oženjenih z dvema otrokoma 936, z nad dvema otrokoma 1140 kron.

Letni izdatek za draginjske doklade znaša za uradnike, poduradnike, sluge itd. 358 milijonov kron, za vse državne delavce 100 milijonov kron, za upokojence in preostale 74 milijonov kron, skupno tedaj 532 milijonov kron.

Draginjske doklade za upokojece in za preostale državnih nastavlencev so še enkrat večje kot doklade, ki so bile dovoljene 1. decembra 1916. Nove draginjske doklade stopijo v veljavo odredbenim potom in sicer od 1. julija 1917, tako da bodo 1. avgusta državni nastavlenci dobili doklade za julij in avgust skupno.

Seja načelnikov klubov.

Dunaj, 13. julija. Seja načelnikov klubov se je postavila na stališče, da mora biti ves delavni program izčrpan v jutrajšnji seji. Vendar se bo vršila še ena seja v nedeljo popoldne, da reši nujni predlog, katerega so stavili skupno zastopniki Češkega svaza, Jugoslovanskega kluba, Ukrajinske parlamentarne zveze in Unie Latine radi nekega rezervatnega povelja vojnega ministristva, na podlagi katerega se zapostavlja slovansko in romansko moštvo.

Pri nedeljski seji menda ne pride do burnih prizorov, ker imajo ta dan češko-nemški radikalci na Češkem shod.

Če bo potrebno, bo imela poslanska zbornica sejo tudi v ponedeljek. Potem nastopi daljši premor. Zborovali bodo le odseki. Sicer pa je stavljen predlog, o katerem bo seja načelnikov klubov jutri odločala, naj se vršijo zbornične seje vsakih 14 dni. Prva seja bi bila 14. avgusta.

Brambeni odsek.

Dunaj, 13. julija. Poslanec Hock je zahteval, naj se odpustijo koncem vsakega kalendarskega leta vsi črnovojniki, ki so v tem letu dosegli starost 50 let.

Voditelj ministristva za deželno brambo pl. Czapp odgovarja na interpelacije v službi. Voditelj ministristva izjavlja, kaj se je vse za zdravljenje tuberkuloznih ukrenilo in povdarja, da so izdana tozadevna navodila, ki naj preprečijo vporabljanje še ne docela ozdravljenih tuberkuloznih v vojaški službi.

Dalje se peča z vprašanji oprostivne vojaške službe. Vojna nam je prinesla institucijo oprostitev, toda vojna nam je prinesla tudi potrebo kontrole oproščencev, da se iztrebijo vse krivice nedostatkov in nepravilnosti. Vojaška oblast stoji na stališču, naj se strogo gleda na to, da se ne bodo oprostivne zlorabljale. Gleda pa naj se tudi na to, da bo v zaledju dovolj moči na razpolago.

Za odpravo cenzure.

Dunaj, 13. julija. Na inicijativno časniškarske zveze poslanske zbornice bo stavljen jutri v zbornici predlog za odpravo politične cenzure, za zopetno vpostavitve tiskovnega zakona in za postavno ureditev vojaške cenzure.

Proč od Nemčije.

Dunaj, 13. julija. V današnji seji zbornice je predlagal v svojem govoru član »Češkega svaza« Funk premembo sedanjega kurza naše zunanje politike. Proč od Nemčije se mora glasiti; za našo državno politiko mora biti vstavljen nov temelj.

Poziv »Jugoslovanskega kluba« bosenskim politikom.

Dunaj, 13. julija. Poslanec dr. Korošec je poslal v imenu »Jugoslovanskega kluba« predsedništvu bosensko-hercegovskega sabora v roke dr. Dimovića in dr. Sunarića poziv, v katerem se pozivata, da naj prideta čim prej na Dunaj, kjer bodo razpravljali o razmerah v Bosni in Hercegovini.

Gospodarska zbornica.

Dunaj, 13. (K. u.) Gospodarska zbornica je imela danes sejo. Sprejela je vojno-pooblastilni zakon, kot ga je sklenila poslanska zbornica z izjemo izpreminjevalnega predloga poslanca Moraczewskega o 27členem posvetovalnem svetu, katerega je odklonila. Nato je zbornica izvolila ustavni odsek, ki je sestavljen iz 36 članov.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 13. julija.

Današnja sejo otvori predsednik dr. Medaković ob 11. uri. Na dnevnem redu so izjave strank z ozirom na program vlade.

Dr. Mažuranić izjavlja v imenu hrvatsko-srbske koalicije, da popolnoma zaupa novemu banu in to tem bolj, ker je novi ban izšel iz njene srede. Koalicija je vedno delovala v interesu ljudstva. Dr. grof Teodor Pejačević izjavlja v imenu starih unionistov (mažaronov), da popolnoma zaupa novemu banu in vladi, zato ga bo njegov klub v delu tudi podpiral.

Poslanec dr. Pavelić (Starčevićeva stranka prava) z zadovoljstvom konstatira, da je vzela v zaščito eno izmed kardinalnih programatičnih točk Starčevićeve stranke prava tudi državna oblast, namreč popolno demokratizacijo javnega življenja. Starčevićeva stranka prava bi z veseljem pozdravila izjavo bana, ako ne bi prišla od strani, ki misli neiskreno ter da se tega poslužuje samo zato, da prepereči in uniči

misel narodne samoodločitve. Demokratistična misel se v hrvatskem narodu tako dolgo ne bo mogla realizirati, dokler ne zmaga misel samoodločevanje narodov, dokler ni narod gospodar svoje usode. Dokler izjavlja ban in večina hrvatskega sabora, da stoji neomajno na stališču ogrsko-hrvatske nagodbe, ter je hrvatski narod podrejen politično in gospodarsko tujemu, mažar. narodu, tako dolgo ni povdaranje demokratične ideje nič drugega kot pusta fraza, ki ima samo ta namen, da rehabilitira Mažare pred inozemstvom. Zato izjavlja Starčevićeva stranka prava, držača se svojega programa dunajske deklaracije »Jugoslovanskega kluba« z dne 30. maja in svoje saborske izjave z dne 5. jun. 1917, da se bo proti tej vladi in večini najodločnejše borila v saboru kakor tudi izven sabora. (Burno pritrdjevanje pri Starčevićevi stranki prava.)

Dr. Pazman izjavlja v imenu Stranke prava, da, ker se je postavil ban na stališče, ki zastopa hegemonijo enega naroda nad drugim, ne more imeti zaupanja v sedanjio vlado.

Poslanec Radić izjavlja v imenu »Seljačke (kmečke) stranke«, da ne zaupa sedanjio vladi, ker ni ban izjavil, da želi demokratizacijo kakor v Rusiji. Radić pravi, da bi morala zahtevati nova vlada popolno emancipacijo hrvatskega naroda od Mažarov in kmečko demokratizacijo. Banov govor ne pomeni ničesar, ker so to same besede.

Dr. Srdjan Budisavljević (Srb) izjavlja: Ker stoji nova hrvatska vlada tudi na stališču državne skupnosti kraljevine Hrvatske in Slavonije s kraljevino Ogrsko, a ker je danes v tem velikem času enotna in odločna zahteva celega slovanskega juga v monarhiji, da se na temelju narodnega načela, historičnega prava in pravice samoodločevanja narodov vse dežele monarhije, v katerih žive Slovenci, Hrvati in Srbi združijo v popolnoma samostojno, svobodno in neodvisno državno enoto in ker se ta splošno narodna zahteva ne more udeležiti v okviru nagodbe in v okviru državne skupnosti kraljevine Hrvatske s kraljevino Ogrsko, zato imam čast izjaviti v imenu svojega tovariša Valerijana Pribečevića, da ne moremo in ne bomo podpirali današnje hrvatske vlade. (Burno pritrdjevanje pri Starčevićancih.)

Poslanec Zagorac se odpove besedi.

Nato se preide na volitve v posamezne odseke in na interpelacije.

S tem je dnevni red izčrpan. Prihodnja seja v soboto 14. julija.

Kuhalni zabo.

Vsem gospodinjam, tako v mestu kakor na deželi, se naprava kuhalnega zaboja najtopleje priporoča.

Zdaj ko je kurivo tako težko dobiti in ga dobiti čim dalje težje celo za drag denar, in ko je vsaka gospodinja z delom tako preobložena, naj bi se kuhalni zabo prav v nobenem gospodinjstvu ne pogrešal.

Vsak zabo se za to lahko porabi, tudi če ima špranje, in naj bo že iz tenkega ali debelega lesa. Pokrov je lahko z vitjem pritrdjen, pa je lahko tudi ne pritrdjen in ne de nič, če sega preko zaboja.

Poglavitna stvar je, da je dobro napolnjen. V to svrhu se porabi lahko seno, slama, ličje, zmečkan papir, razne cunjce, perje, pleve, žaganje in podobne reči.

Predno se zabo na ta način napolni, se oblože stene z desetimi ali več legami papirja — s čim več tem bolje.

Ličje, seno ali karkoli se že uporablja, je najprej prav dobro stlačiti in nato ž njim obložiti dno 10 cm na debelo. Na to podlago se postavijo piskri, in sicer naj se zgodi to tako, da so od robov po 10 cm oddaljeni in da je med posameznimi piskri kakih 5 cm prostora. Kakor že potreba zahteva in velikost zaboja dopušča, se postavijo piskri notri. Če je en pisker nižji kot drugi, se mu napravi višji podstavek, vendar pa mora biti rob zaboja za 10 cm višji od piskrov.

Na to je treba prazen prostor zopet napolniti, vse dobro stlačiti, da je polnilo trdo in se dobro skup drži, dokler ni ves prostor do robov piskrov izpolnjen. Zdaj se vzamejo piskri ven, čez tvarino pa, s katero se je zabo napolnil, se napne kako močnejše blago, ki ga je na vseh štirih straneh z žeblički pritrditi k zaboju. Iz srede praznin se blago s škarjicami na vse strani v podobi zvezde razreže in odprti na za piskre je dana. Če se hoče imeti prav čeden zabo, se mu oblože robovi še s kakim gladkim blagom.

S tem bi bil kuhalni zabo gotov in treba le še pokrova. Pokrov je zopet lahko iz papirja kakor danski pokrovi, ali pa se napravi primerna blazinica, napolnjena iz ene ali druge v začetku omenjene snovi. Blago za blazinico mora biti nekoliko daljše in širše kot je zabo.

Kakor razvidno, se da napraviti kuhalni zabo brez vsake težave in brez stroškov.

Sedaj še nekaj opazk o kuhanju v kuhalnem zaboju.

Vsaka jed se mora najprej v pravi meri dokuhati in je vrele piskre, precej napolnjene in dobro pokrite, kakor mogoče hitro postaviti v zabo. Najbolje je, da se pri tem pisker s kako stvarjo dobro zavija, tako da vrelica nič ne popusti. Kakor hitro je pisker v zaboju, ga je pokriti s pokrovom oziroma blazinico. Ako se postavi potem še kak pisker v zabo, je treba paziti, da se pri tem prejšnji ne odkrije. Če hočemo, da stvar popolnoma uspe, je potrebno, da se obseg piskra natanko ujema z odprtino, v katero se postavi. Če nameravamo porabiti manjši pisker, ga treba s kako stvarjo tako oviti, da ne nastane nikaka praznina med zabojem in piskrom. Postavite se lahko tudi dve posodi druga nad drugo, a treba jih je dobro pokriti.

H koncu še nekoliko opazk glede priprave nekaterih v deželi najbolj navadnih jedi.

Goveje meso se mora že jutraj, ko se kuha zajutrek, z vsemi pridatki — vendar le malo soljeno — ravno tako kakor za navadno kuho prirediti. Ko je 20 minut vrelo, le pisker hitro postavi v kuhalni zabo, iz katerega se potem po 3 do 4 urah zopet ven vzame.

Fižol se že dan poprej jutraj namoči, zvečer pa 20 minut kuha, nato postavi v zabo, v katerem se pusti čez noč. Pozabiti ne smeš nikoli dodati nekaj natrona, dočim se soli pozneje. Zjutraj drugega dne se treba prepričati, da je fižol mehak. Največkrat bo potreba, da pri zajuterku še 15 minut vre. Nato se dene zopet v zabo in je opoldne gotovo mehak.

Krompir se zjutraj 20 minut kuha in je opoldne nedvomno mehak. Krompir z majarončkom se preže in potem šele, ko je popolnoma gotov, postavi v zabo.

Ješprenj je treba kakor fižol postaviti čez noč v zabo, zjutraj prekuhati in zopet postaviti v zabo, da je opoldne mehak in slezast.

Gulaž se napravi zjutraj in se postavi do opoldne v zabo.

Pečenka se istotako lahko napravi v zaboju. Teletina ali svinjina se dene v ponev, ki je dva prsta na visoko napolnjena z vodo in se pari 20 minut. Ko je bila dve do tri ure v zaboju, se polije z mastjo in se prepeče.

Zelenjava se da posebno dobro pripraviti v kuhalnem zaboju. S parenjem se redilne snovi mnogo bolje porabijo kot z navadno pripravo.

Solata za kuho se dene surova v prežganje in se 20 minut praži, ko pa je gotova, postavi v zabo. Ravno tako je ravnanj z graham, špinačo, vohrotom itd.

Jedilom, ki se napravljajo s kisom, se doda kis šele nazadnje.

Zabo se mora po vsakem kuhanju temeljito prezračiti.

Padec Bethmann Hollwega.

Bethmann Hollweg je padel. Ne more se še reči, kako da se bo razvila sedanja kriza v Nemčiji. Gotovo je pa, da bodo tudi Bethmannovemu padcu sledili hudi notranji boji posebno v Prusiji. Cesar Viljem je kot pruski kralj odpovedal konservativcem, ki tvorijo večino v pruskem deželnem zboru. Konservativci: mali in veliki pruski plemiči, junkerji jim pravijo, so že povedali, da se ne bo kar tebi nič meni nič odpovedali svoji moči in oblasti v Prusiji. Drže se pač svojega starega gesla, ki so se ga držali vedno v politiki: »Bog v nebesih, mi na zemlji, in kralj absoluten, če vlada po naši volji.« Sicer bo zboroval pruski deželni zbor šele oktobra. Stranke v Nemčiji hočejo resno demokratično volilno preobnovo posebno v Prusiji. Hočejo pa tudi, da dobi Nemčija ustavno vlado, dasi bodo tudi v tem oziru morali premagati velike težave, ker je Nemčija zveza držav in je njena ustava zelo zapletena. Centrum in druge stranke delajo odločno na to, da bi se sklenil mir. Sporazum pa zadnje čase vedno glasnejše naglašja, da vlada Nemčije kasta konservativnih junkerjev, ki da je krivačvojske in naj se Nemčija demokratizira. Boj za demokratiziranje posebno Prusije in za ustavno vlado v nemški državi se je bil z veliko strastjo že pred vojsko. Da se pa sporazumu izvije izgovor, češ da ne Nemčija ne vlada demokratično, je izprožil centrum zdaj kamen za demokratiziranje Nemčije in dela na to, da se kmalu glede na vojne smotre doseže sporazum med krono, vlado in večino državnega zbora. Angleški ministri vedno trde, kakor je n. pr. govoril Henderson dne 30. junija v Moskvi: »Želimo,« je rekel, »da ne vidimo svobode le v Ameriki, Angliji in v Franciji, marveč tudi v Nemčiji in v Avstriji. Kadar bomo videli dokaze, da podeli nemška vlada svojemu narodu svobodo, se bo takoj sklenil mir.« V vprašanju miru ni Bethmann Hollweg večine državnega zbora zadovoljil. Očitati so mu, da ni znal pravočasno skleniti miru z ruskim carjem, da je s proglasitvijo poostrene podmorske vojske preperečil Wilsonovo mirovno posredovanje, da je ravno tiste ameriške države, ki so bile za mir, donujal Me-

hiki, če udari na Združene države; očitajo mu tudi, da je v važnih vprašanjih preveč cinal. Konservativci se zavzemajo za vojsko, dokler se ne bo dosegla popolna zmaga; večina nemškega državnega zbora pa zahteva, naj se nemška vlada izjavi za mir brez aneksij in brez vojne odškodnine. Bethmann, tako mu očitajo, je sicer govoril veliko o vojnih smotrih, a ne jasno. Večina pa hoče jasnosti in da se sklene mir.

Bethmann-Hollweg odstopil. — Cesar Viljem demisijsko sprejel.

Berlin, 13. zvečer. Državni kancler je vložil svojo prošnjo, da odstopi, cesar jo je sprejel. Posli državnega kanclerja bodo poverjeni pruskemu notranjemu ministru Löbellu. Nemški državni zbor se je danes po znameniti razpravi odgodil. Predsednik je prosil, naj ga pooblaste, da bo sam sklical bodočo sejo. Najbrže bo imel državni zbor še v sredo ali četrtek sejo; do takrat bodo najbrže rešili vprašanja, za katera se gre. Krizo je odločila včeraj narodno-liberalna stranka, ki je sklenila z vsemi proti štirim glasovom, da stranka krize ne smatra rešene, dokler ostane Bethmann-Hollweg kancler, ker ga smatra za oviro miru. Le »mož« more dobiti pot iz sedanje krize. Stranka je v pismu, naslovljenem na načelnika cesarjevega civilnega kabineta pl. Valentinija obvestila cesarja o sklepu; ravno to je sklenil tudi centrum.

V današnja sejo glavnega odseka kancler danes ni več prišel; odsek se je nato odgodil. Cesarjev poziv Hindenburgu in Ludendorffu je v zvezi s krizo. Pričakujejo, da se bosta vojskovodje posvetovala z voditelji strank. Za Bülowa, bivšega kanclerja, se potegujejo bogati tvorničarji, ker jim vojska nosi dobičke; v svojih spisih je pa Bülow pisal, da se mora Nemčija povečati, tudi sicer kažejo njegovi spisi, da preveč spoštuje Macchiavellija. Poleg Bülowa pa imenujejo listi za kandidate kanclerjevega mesta tudi generala Ludendorffa in pl. Gallwitzja. Hindenburg je povabil voditelje strank k sebi. Voditelji so zvečer svojim strankam poročali o razgovoru z njim.

Kanclerja strmoglavili narodni liberalci in centrum.

Berlin, 13. (K. u.) Bethmann-Hollweg se ne more držati. Položaj so povzročili narodni liberalci in centrum.

Sprejemi pri nemškem cesarjeviču.

Berlin, 13. Cesarjevič je zaslil večeraj poslance vseh velikih strank in sicer konservativca grofa Westarpa, svobodnega konservativca Mertesia, narodnega liberalca Stressemanna, naprednjaka Payerja, poslanca centra Erzbergerja in socialnega demokrata Davida.

Hindenburg in Ludendorff pozvana v Berlin.

Berlin, 13. julija. (K. u.) Wolff: Na cesarjevo povelje sta prišla danes dopoldne maršal Hindenburg in prvi kvartirni mojster Ludendorff v Berlin.

Odločba zopet odgodena.

Berlin, 13. julija. (K. u.) Konvent seniorjev državnega zbora je pooblastil predsednika, da skliče bodočo sejo, a pred četrтком. Konvent seniorjev je s tem svojim sklepom upošteval položaj in odgodil razpravo o notranji in zunanji politiki.

Seja nemškega državnega zbora

dne 13. t. m. je bila le kratka. Rešili so le nekaj malih vprašanj. Predsednik dr. Kaempf je opozoril, da so razmere take, da ni mogoče določiti bodoče seje. Predsednika so pooblastili, naj skliče sejo, kadar bodo to razmere dopustile. Tudi proračunski odsek je imel sejo, da nadaljuje politično razpravo. Poslovni komisiji so nakazali Erzbergerjev predlog, naj se o zapuhtih razpravah izda uradno poročilo, vsa druga poročila naj se pa preperečijo. Socialni demokrat Ebert je predlagal, naj se odsek odgodi, ker položaj še ni tako jase, da bi vlada mogla zavzeti stališče. Državni tajnik Helfferich je odgovoril, da je kancler vsled važnih poslov zadržan, a da so navzoči državni tajniki pripravljeni odgovoriti na stavljenja jim vprašanja. Ebert je vztrajal pri svojem nazoru, da so vse razprave neumestne, nakar je sklenil odsek z veliko večino, da se na nedoločni čas odgodi.

Pred rešitvijo nemške krize. — Nemčija za mir.

Berlin, 13. julija. (K. u.) Še dolgo po plenarni seji državnega zbora so ostali poslanci v zbornici in razpravljali o političnem položaju. V parlamentarnih krogih smatrajo kanclerjev odstop za gotovo dejstvo, glede njegovega naslednika se pa nič pozitivnega ne sliši. Kakor poroča »Germania«, je krizo poostrišlo še dejstvo, da je več pruskih državnih ministrov podalo demisijsko, k čemur jih ni nagnilo stališče nasproti volilni reformi, marveč stališče nasproti državnemu kanclerju; tako je tudi vojni minister pl. Stein prosil za svoj odpušt zaradi stališča, katero je zavzel državni kancler začasa krize. V parlamentarnih krogih računajo na to, tako sklepa navedeni list, da se bo novi kancler v svo-

jem govoru takoj postavil na stališče mirovne izjave, ki jo nameravajo v državnem zboru in s katero se, kakor vemo iz najboljšega vira, strinja tudi cesar.

Zakaj ni bil Bethmann-Hollweg sposoben voditi mirovnih pogajanj?

V listu »Germania«, glasilu nemškega centra, se je z vodilne strani izjavilo med drugim: Načelstvo stranke sodi, da del stranke in drugi meščanski krogi menijo, sedanji državni kancler ni sposoben, da sodeluje pri mirovnih pogajanjih, posebno še z ozirom na okolnost, ker se je pod njim napovedala vojska.

Bethmannov odstop presenetil.

Dunaj, 13. julija. Iz Berlina: Kanclerska kriza se je tako končala, da je Bethmann Hollweg padel. Še v zadnji uri se je mislilo, da bo svoje številne sovražnike premagal, ker so še zadnje brzojavke trdile, da bo ostal. Kaj ga je vrglo, se še ne ve, a govori se seveda veliko; pravijo, da je padel vsled cesarjevega vpliva. Radovedno je vse, kdo mu bo sledil. Kot njegovi nasledniki se imenujejo bavarski ministrski predsednik grof Hertling, generalni kvartirni mojster Ludendorff in veliki admiral Tirpitz; da, trdi se celo, da postane kancler maršal Hindenburg. Vsekakor je pač v zvezi s kanclersko krizo navzočnost Hindenburga in Ludendorfa v Parizu. zu.

Voditelj centra dr. Spahn nenadoma obolev.

Berlin, 12. V današnji geji centra, ki se je pričela ob 11. uri dopoldne, je nenadoma obolev po daljšem govoru njen voditelj dr. Spahn. Sejo so na to odgodili. Dr. Spahn sta takoj priskočila na pomoč dva zdravnika-poslanca dr. Gerlach in dr. Schatz. Dr. Spahn je bil nezavesten.

Nazor Francije o krizi v Nemčiji.

Curih, 13. Painleve je izjavil v zbornici na Renaudelovo vprašanje: Vsled notranjih dogodkov v Nemčiji ni še upati, da bi se pospešil mir. Francija se ne vojskuje z Nemčijo za politično osvoboditev Nemčije, marveč za to, da zopet dobi oropani ji deželi.

Dr. pl. Bethmann-Hollweg

Je bil rojen 29. novembra 1856 v Hohensinnu pri Eberswalde. V državno službo je vstopil kot referendar 20. avgusta 1880; v službi je hitro napredoval; vladni predsednik je postal v Bronbergu 1. oktobra 1899, čez tri mesece pa že višji predsednik pruske province Brambor. Za majnika 1901 se je imenovalo njegovo ime kot kandidata za notranjega ministrstva, a notranji minister je postal šele leta 1905, po smrti ministra pl. Hammersteina. S sedanjim nemškim cesarjem Viljemom sta študirala skupaj na vseučilišču v Bonnu in sta bila oba člana akademičnega društva »Borussia«. Pruski principi namreč študirajo na vseučiliščih. Julija 1901 je postal Bethmann-Hollweg nemški državni kancler. V zunanji politiki je Bethmann-Hollweg vztrajno delal na to, da bi se Nemčija in Anglija sprijaznili. Sklenil je z Anglijo dve pogodbi. V notranji politiki se je Bethmann Hollweg držal srednje poti med desnico in levico.

Dunaj, 13. julija. Bethmann-Hollweg je danes ob 1. uri popoldne izročil cesarju demisijo, ki jo je tudi sprejel.

Berlin, 13. julija. (K. u.) Večerni listi poročajo, da bo Bethmannova prošnja sprejeta.

Bivši berlinski veleposlanik Gerard odstopil.

Pariz, 13. »Matin« poroča iz New Yorka, da je bivši berlinski veleposlanik Gerard na lastno prošnjo odpuščen iz diplomatske službe.

Ruska ofenziva.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. julija. Uradno:

V zahodni Rumuniji in na bojni črti generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa je sovražnik živahno poizvedoval.

Pri postojanki Lomnica smo odbili več ruskih sunkov.

V Voliniji so izzvali naši poizvedovalni oddelki mestoma živahne praske.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 13. zvečer. Uradno:

Južno Kaluža krajni boji. Severno Dnjestra so Rusi zopet streljali s topovi. Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. julija. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri Dvini, pri Smorgonu in pri Ščari so se živahno bojevali. Sunki lastnih poizvedovalcev so tudi zahodno Lucka od časa do časa izzvali živahne boje. Južno Dnjestra smo na več mestih boje črte pri Lomnici zrušili ruske napade.

Na bojni črti nadvojvode Jožefa in pri vojni skupini maršala pl. Mackensena so po

močnem boju sovražni poizvedovalci prodrli proti našim postojankam. Povsod smo jih odbili.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 13. julija zvečer. Uradno:

Na vzhodu so med Zloto Lipo in Narajovko živahnejše streljali s topovi. Južno Dnjestra mali boji pri Kaluži, sicer se položaj ni izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Ludendorff.

Stegemann o ruski ofenzivi.

Bern, 12. (K. u.) Polkovnik Stegemann piše v »Bund«-u o ruskem sunku pri Stanislavov: Sedaj je položaj negotov. Izguba ujetnikov na strani branilcev je s krvavimi izgubami napadalca mnogokrat preplačana. Predor kot tak se je zopet izjalovil.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 13. julija. Uradno:

Neizpremenjeno.

Načelnik generalnega štaba.

Letalski napad na Idrijo.

Dunaj, 13. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: Dne 8. t. m. ob pol 3. uri popoldne je priletela italijanska letalna skupina: trije Caproniji in eno Nieuportovo bojno letalo nad Idrijo. Italijani so vrgli približno 20 bomb. Zadelo so pet hiš. Vojno bolnišnico je zadela velika skala, veliko šip je bilo razbitih, ker je blizu padla bomba na tla. Ranjen ni bil nihče. Škoda petih prizadetih zasebnih hiš je velika, a rudniške naprave niso poškodovane. Italijani širijo potem »Agenzia Stefani« poročilo, ki izva, da so zrušili v Idriji električno centralo rudniških naprav in poslopje severno zbirališča in da je izbruhnilo več požarov. Te trditve kažejo, kakšne namene da je italijansko vojno vodstvo zasledovalo z zračnim napadom na Idrijo.

Vojni stroški Italije.

Curih, 13. julija. V italijanski zbornici je zakladni minister Carcano opozarjal, da so vojni izdatki vedno višji. Maja meseca so znašali 1250 milijonov. Skupni vojni izdatki, ki niso kriti z rednimi državnimi dohodki, že prekašajo 20 milijard.

Italijanski in naši ujetniki v deseti soški bitki.

»Oesterr.-ung. Kriegskorrespondenz« povdarja, da so Italijani izgubili 180.000 mož na mrtvih in ranjenih in nad 27.000 ujetnikov. Naših so Italijani ujeli 23.000 mož, med temi so pa vsteti tudi oni, ki so ranjeni ali mrtvi ostali v njihovih rokah. »Popolo d'Italia« pa priznava, da je od tiste armade 800.000 mož, ki je šla poleti 1915 na bojišče, le še malo.

Osemstisoč milijonski kredit v Italiji.

Lugano, 13. julija. »Secolo« poroča iz Rima: Vlada je v zbornici zahtevala nov kredit 8tisoč milijonov lir.

Italijanska zbornica.

Curih, 13. julija. (K. u.) Socialistični poslanec Treves je pri utemeljevanju svojega predloga za hiter mir in mednarodno obnovo Evrope izvajal, vojska služi kabinetu Boselli kot preteza, da pride preko kriz, ne da bi jih rešil. General Cadorna nima nobene pravice sestavljati in objavljati brzojavke, ki zadevajo strankarske boje. Sploh skuša vojaško oblast na vsak način dobiti moč nad politično oblastjo. Nato govori o mirovnem gibanju socialistov in pravi, da je tudi italijanskih socialistov formula: »Niti aneksij, niti odškodnine in svoboda življenja za vse narode«. Iz strelskih jarkov prihaja klic: »Prihodno zimo ne smee več biti vojske!«

Radikalec Pantano izjavlja nasproti izvajanjem Trevesa, da se iz strelskih jarkov nikakor ne čuje klic, ki ga je Treves navedel, marveč klic: Vztrajati, dokler to zahtevajo načela, aspiracije in koristi Italije. (Burni medklici.) Nato je govoril ministrski predsednik Boselli, nakar je bil začasni proračun sprejet z 273 proti 53 glasovom.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na Flandrijski bojni črti in pri Artois so v več odsekih, kjer se je dobro videlo, močno streljali. Odbili smo razne sunke vzhodno Nieuporta, jugovzhodno Yperna, pri Huluch in južno Scarpe.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

S topovi so se zopet v vzhodni Champagni močnejše borili. Na levem bregu Moeze je bil zvečer tudi ogenj zelo besen. Na višini 304 so vzeli naskakovalci s krepkim napadom iste iarke, ki jih je bil sovražnik

8. t. m. zopet osvojil. Posadko smo pobili, deloma ujeli. Postojanke, katere so nam bili vzeli v bojih 28. junija na širini 4 kilometrov so s predpoljem zopet popolnoma naše. Kljub besnemu protinaskoku so naši povodom poizvedovalnega sunka pri Prunay ujeli več mož in pridobili plen.

Bojna skupina vojvode Alberta Wirtemberžana. Položaj se ni izpremenil.

V številnih zračnih bojih so izgubili sovražniki 17 letal, 2 je sestrelil naš obrambni ogenj. Nadporočnik vitez pl. Tutschuck, ki je bil 12. t. m. premagal 2 sovražna letalca, je priboril svojo 16. zmago v zraku; sestrelil je namreč pritrjeni zrakoplov.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 13. julija zvečer. Uradno:

V zahodni Champagni streljajo živahno dalje.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Proti miroljubnežem v Franciji.

Bazel, 13. Iz Pariza se javlja: V soboto in v nedeljo so zopet aretirali 250 oseb radi mirovne propagande.

Sklepi pariškega zbora framasonov.

Frankobrod. »Frankf. Ztg.« javlja iz Genfa: »Lanterne« poroča, da je zboroval v Parizu kongres zvez framasonskih lož iz držav sporazuma in nevtralnih držav. Poleg Francije so bile zastopane tudi lože iz Belgije, Srbije in s Portugalskega, dalje iz Švice, s Španskega, iz Argentine in iz Brazilije. Razpravljali so o statusu bodoče zveze narodov na svetu. Večina posveta se je izjavila za določne mirovne pogoje; med njimi tudi za povrnitev Alzacije-Lorene Franciji, za združitev Poljske in za razkosanje Avstrije.

Na južnem Balkanu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 13. julija. Veliki glavni stan:

Vzhodno Nidže planine je sledil uspešen bolgarski sunek krajnim protinapadom Srbov, ki so se z velikimi izgubami za sovražnika izjalovili.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Ludendorff.

O srbski častniški zaroti

poroča »Corriere della Sera«: Zarota je imela naslov »Edinost ali smrt«. Voditelji so bili vsi že živeči zarotniki proti kralju Aleksandru in Dragi Mašin. Propagirali so ločitev Srbije od entente in sporazum z Avstro-Ogrsko. Napad na kraljeviča Aleksandra se je izvršil v navzočnosti Sarraia, vsled česar so nastopile francoske oblasti. Zarotniki so nameravali umoriti Pašiča in regenta Aleksandra, nakar naj bi se uprla srbska armada. 40 srbskih častnikov, ki so bili zapleteni v to reč, je zaprtih v bisertskih kazematah.

Dnevne novice.

Odlikovanja. Eksclenca knezoškof dr. Napotnik je, kakor se nam poroča, v Konjicah delil svetstvo potrd. Tem povodom je vprič njega voditelj c. kr. okrajnega glavarstva gospod dr. Hohl porazdelil znake odlikovanja med sledeče duhovnike: arhidijakon Hrastelj je za civilne zasluge dobil vojni križec drugega razreda, župniki: Pregelj vojni križec za civilne zasluge tretjega razreda, Karba kolajno signum laboris, Kumer, Musi in Šelih vojnoposojilne pohvalnice.

Poljaki o slovenskih katoliških organizacijah. »Glos Narodu« poroča: Včeraj v četrtek dne 12. t. m. se je vršilo v Krakovu v čitalnici za duhovnike predavanje o katoliških organizacijah med Slovenci in Nemci. Predaval je duhovnik dr. Kazimir Kotala iz Przemysla.

Odlikovanje general. majorja Globočnika. Poročali smo že, da je podelil cesar našemu rojaku generalnemu majorju Globočniku plemstvo s pridevkom »od Vojke«. Generalni major Globočnik, sedaj pridelen vojni guberniji v Belgradu, je bil v začetku vojske poveljnik neke brigade ter je za časa upada Srbov v Srem, 12. septembra 1914 premagal sovražnika pri Vojki. Za junaštvo in sposobnost mu je sedaj podeljeno plemstvo z imenom kraja, kjer se je odlikoval, a 41 sremskih občin ga je izvolilo iz hvalečnosti za častnega občana.

Odlikovanja. Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje z meči je dobil praporščak 26. strelskega polka Konrad Mejovšek, pri prostovoljnem strelskem baonu Maribor št. IV. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila častniški namestnik 5. strel. polka Josip Renko in namestnik stražmojster 12. dež. orož. pov. Alojzij Kozjak. — Srebrno hrabrostno svetinjo II. vrste so dobili: tit. narednik Zakelj Anton, četovalca Pavšič Anton, desetnika Hribar An-

drej in Štrukelj Josip in poddesetnik Pirker Franc, vsi pri 157. črnovoj. baonu. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila dom. evid. nadoficijala Josip Požar, 26. strel. p. in Josip Repič, 2. gor. strel. p.

Nepotrebno nemškutarjenje. V Zagorju na Pivki je dalo županstvo napraviti vse občinske napise v domači vasi in po drugih vaseh na jprej v nemškem in potem šele v slovenskem jeziku. V celi občini pa ni niti enega Nemca domačina. Upamo, da bo deželni odbor to nemškutarijo odpravil na županove stroške.

Vojni kurat za slovenske vojaške v Celju. Č. g. Klobovs, vojni superior, je bil pred par dnevi v Celju in ob enem v samostanu ter odločil P. Hieronyma Stremminger, vikarja celjskega samostana za vojaškega kurata za slovenske vojaške v Celju.

Iz seznama izgub št. 593 in 594. Mrtvi: poročnik Franc Kuhar, 27. črnov. pešpolk, Ljubljana (23. nov. 1914); kadet Rajmund Novak, 97. pp., Logatec (11. okt. 1915); poročnik Ivan Pavšič, 27. črnov. pp., Ljubljana (11. nov. 1914); poročnik Josip Sinkovec, 27. črnov. pp., Novo mesto (21. okt. 1914); praporščak Franc Spazzapan, 27. črnov. pp., Gorica (7. oktobra 1915). — Ujeti: enol. prostovoljec Ivan Ahčin, 2. gor. strel. p., Domžale; poddes. Anton Štefančič, 17. pp., Postojna.

Potresi na Dolenjskem. V Cerkljah pri Krškem (okolica) je bil junija ob naslednjih dneh potres: 12. popoldne petkrat, 13. ob 6. uri zvečer, 16. ob 2. uri jutraj in ob 11. uri zvečer, 25. ob 3. uri popoldne in ob 11. uri zvečer, 26. ob 7. uri zvečer, 27. ob 4. uri jutraj in ob pol 4. uri popoldne, 30. ob 1. uri jutraj. Sunki so bili slabše in močnejše in niso napravili posebnih utisov na ljudi, kakor tudi občutnejše škode ne. 17. junija ob 3. uri jutraj smo slišali močno grmenje, da so šipe sklepetale in se je zidovje stresalo. Ljudje so preplašeni bežali iz hiš. Pozneje smo izvedeli o eksploziji pri Dunaju.

Šolska mladina za naše ranjence. Šolska mladina ljudske šole na Dovjem je nabrala za rezervno bolnico Leonišče v Ljubljani 50 litrov borovnic ter jih omenjeni bolnici doposlala. Za ta lep dar izreka vodstvo bolnice cenjenemu šolskemu vodstvu na Dovjem kakor tudi vzgledni šolski mladini svojo toplo zahvalo.

Poštna vest. Od 1. avgusta 1917 naprej se izloči poštna nabiralnica v Pečah iz dostavljalnega okraja poštnega urada v Vačah in se prideli dostavljalnemu uradu c. kr. poštnega in brzojavnega urada v Moravčah.

V italijanskem ujetništvu je Ivan Ferkol iz Zatičice; služi kot sluga našim ujetim častnikom. — Iz italijanskega ujetništva se oglašja Fran Rupnik iz Mrzlega loga št. 14 pri Crnem vrhu nad Idrijo; njegov naslov je: Fran Rupnik, Ospedale da Campo Nr. 232.

Narodna društva v Mariboru prirede v nedeljo dne 19. avgusta 1917 v proslavo prvega rojstnega dne po nastopu vlade Njegovega Veličanstva cesarja Karla I. slavnost v spodnjih prostorih Narodnega doma v Mariboru s sledečim vspeodom: 1. Godba. 2. Petje. 3. slavnostni govor (profesor dr. A. Medved). 4. Tombola (karte po 50 vin., dobitki v prvi vrsti živila). 5. Prosta zabava. — Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 60 vin. — Čisti dobiček je namenjen invalidnim in sirotam po padlih vojakih mariborskega okraja.

Šolska kuhinja v Trziču. Iz poročila, ki ga je vodstvo šolske kuhinje poslalo na pristojno oblast posnemamo, da se je pričela 19. februarja. Do 1. julija, torej v 131 dneh, je obiskalo kuhinjo 15.115 otrok. Opoldanskih kosil se je razdelilo 15.115 in ker se otrokom da po tri merice, je bilo tedaj oddeljenih 45.345 porcij. Izmed otrok je plačevalo okrog 20 po 20 vinarjev. Vsi drugi: in teh je sedaj povprečno po 120 do 140, so dobivali brezplačno kosilo, katero jim kuhajo v dnevnem zavetišču sestre reda sv. Križa. Stroškov je bilo nad 2000 K, ki so se pokrili s prostovoljnimi darovi raznih dobrotnikov, v prvi vrsti deželnega odbora, deželnega predsedništva in c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju. Ker je potreba še vedno velika, zato se bo tudi še nadalje kuhalo za mladino.

Izpremembe v zemljiški in hišni posesti na Bledu. Hotelir Kenda je kupil razen Mallnerjevega hotela in hotela »Triglav« še vile »Iris«, »Hribar«, »Kredarica«, »Maja«, »Mali Triglav«, »Lipa«, »Rodica« in vilo Wölfling; ljubljanski odvetnik dr. Tominšek je kupil vili »Rusalka« in »Škrat«; lekarnar Roblek ml. vili »Mignon« in »Austria«; inženier Dušan Sernec vilo »Triglav«; ljubljanski hišni posestnik Tribuč vilo »Kunold«; ljubljanski trgovec Bergmann vilo »Generös«; tovarnar Jelenc iz Idrije vilo »Ceres«; štabni zdravnik dr. Polacco iz Reke vilo »Mira«; trgovec Thaler iz Škofje Loke vilo »Muner«; župnik Jonko iz Bovca hotel Burja; njegov tujnik pa hotel »Austria«. Hotelir Sonderhof iz Karlovi vari oziroma St. Moritza v Engadinu se tudi namerava stalno naseliti na Bledu.

— **Za žalujoče:** Iz ruskega ujetništva oglašil se je po dveh letih in treh mesecih Janez Zavodnik iz Grintovca 6, župnika Zagradec. — Piše iz Semibratova, gub. Jaroslav, da je že večkrat pisal in je zdrav. — Mogoče se še kateri, ki jih pogrešamo, oglašijo. — Upanje imam!

Lov krajevne občine Selca pri Škofji Loki se bode dal dne 26. julija 1917 v občinski pisarni v Škofji Loki potom javne dražbe v zakup. Natančnejši podatki so razvidni iz razgleda na mestni deski.

— **Ponesrečil se je v premogokopu v Trbovljah** 36 let stari tamošnji premogar Jožef Mačkovšek, ko mu je pri razstreljevanju puhal strel v obraz ter mu pokvaril desno oko.

Koča na Golici. Slovensko Planinsko Društvo opozarja, da je Kadičnikova koča na Golici zatvorjena. Ključ do koče se ne more nikomur posoditi ali izročiti. V koči ni ne provijanta in ne kuriva.

— **Opozarjamo na prihodnje številke »Ilustriranega Glasnika«**, ki bodo vsebovale več posebnih lepih in originalnih slik, tako tujih kakor iz domačih krajev, osobito iz naših pokrajin.

Primorske novice.

Štiridesetletnico duhovništva obhaja letos beguncem in vojakom znani slovenski spovednik č. g. Karol Urban, dekan in župnik v Gradcu.

Sv. Lucija ob Soči. 12. julija. Prestopil je iz judovske v katoliško vero artiljerijski poročnik Bruno Fürst iz Moravske. Krstil ga je v tukajšnji farni cerkvi upravitelj Ciril Münih, kumoval pa je nadporočnik Ivan Welser.

Nesreča za nesrečo. Ponikve na Tolminskem. Pred kratkim so neki otroci zakurili v gozdu za namenom, da bodo metali v ogenj patrone, ki so jih pobrali za vojake; pri tem se je vnel gozd, ki so ga morali gasiti dva dni. Nedavno prej je neki deček skoraj oslepel od vojaške patrone, s katero se je igral. — Dne 4. t. m. je posestnikova žena Marija Zarli iz Ponikev št. 63 našla na travniku ročno granato; ker je ni poznala, je odvila in potegnila vrvice, vsled česar je granata v roki eksplodirala in jo tako hudo ranila, da je v par minutah izdihnila. Pokojnica, ki je bila zelo dobra žena, je zapustila 9letno hčerko in moža, ki je v ruskem ujetništvu in se ni oglašil že leto dni. Kljub vsem svarilom je pri ljudeh še vedno veliko premalo previdnosti in pazljivosti. — V noči od 9. na 10. t. m. kmalu po polnoči je treščilo v hišo št. 2, gospodarja Jožefa Kranjca. Ker je bila streha slamnata in na podstrešju spravljena slama, je bila vsa hiša takoj v plamenu. K sreči ni bilo nikake človeške žrte. Med prvimi je zapazil ogenj g. major Globočnik, ki je zaklical alarm; vojaštvo, ki je prihitelo na pomoč, ni moglo drugače pomagati kakor da je dušilo in omejevalo ogenj, kateri je divjal v najhujšem nallivu. Gospod major je ob tej priliki pokazal občudovanja vredno skrbnost, pogumnost in požrtvovalnost. Najprej je postavil po vsej vasi stražo in zlasti v bližini pogorišča, da se takoj prepreči vsako morebitno nevarnost, potem je skrbel da se po možnosti zadušijo ogenj in reši, kar se še da rešiti iz hiše. Ne samo, da je vztrajal v najhujšem dežju ves premočen štiri ure na pogorišču in osebno dajal povelja, on je med najpogumnejši vojak pravi udrl v gorečo hišo in lastnorочно pomagal reševati iz ognja, kar se je dalo; ko je bilo mogoče splezati na gorečo hišo, se je on prvi pojavil na lestvi visoko nad plamenom in z lastnim vzgledom kazal moštvo, kako je treba sekati goreče tramovje; šele, ko je videl, da je izključena vsaka daljša nevarnost in da je ogenj domalega zadušil ter dal povelja za nadaljno ravnanje, se je ves premočen podal k počitku, ko se je svitlalo jutro. To so junaki, ki gasijo požar, ki grozi uničiti naš dom — našo domovino. Ubogi družini je razen živine in nekaj orodja ter pohištva skoraj vse pogorelo. Gospodar se nahaja v vojski.

Kamnje, 9. julija 1917. V tihoti pred viharjem smo. Topovi le redko govorijo. Govorilo pa je glasno sinoči nebo: treskalo je prav mogočno. Obiskala je strela tudi hišo v Skriljah št. 36: Prevrtala je dimnik, pogledala, če se še kaj kuha na ognjišču, pa zginita nekaj brez posebne škode; le domači, ker je šla strela tik njihovih glav, danes hvaležno molijo: ... rešil si nas, Gospod! Drugi Vipavci pa zaupno kličemo: Treska in hudega vremena (toče) reši nas, Gospod!

Iz Sv. Lucije ob Soči. Zadnje časo so postale žrtev italijanskih granat sledeče civilne osebe: Murovec Matevž iz Loga — ubit od bombe; stara Fškovka naz Laze — ubita od granate; otrok Fškov naz Laze — umrl vsled strela; dva Štefanova fantca naz Laze — ubita od granate; Gacarca iz Postaje — ubita od granate; Krajnik iz Postaje — ranjen od granate; Štefan naz Laze — ranjen od granate; Dujerjeva iz Loga — ranjena od granate; Pucarjeva Lojzka iz Bače — ranjena od granate; Sivicov iz Modreje — ranjen od granate; Djak iz Bače — ranjen od granate.

Vola v najem. Par dobrih za delo zmožnih volov želi oddati v najem brezplačno proti oskrbi do konca vojske beguncem Gerkič Stefan, tč. Vodice št. 21. Ako treba, da zraven tudi gonjača proti oskrbi. Podrobnosti se izvedo pri zgoraj imenovanem.

Premoženje so zaplenili Ivanu Klinar, roj. l. 1888. v Vipolzhah, vojaku 27. pp. in Valentinu Vižin, roj. v Kronbergu, vojaku 155. peh. bat., ker sta osumljena ubega k sovražniku; dalje dr. P. A. Gambiniu, roj. 1845. v Kopru, pobeglemu odvetniku.

Ljubljanske novice.

Ij Proslava sv. Vincencija Pavlanskega. Vincencijeva družba se udeleži 19. julija proslave svojega patrona v cerkvi presvetege Srca Jezusovega. Ob 8. uri zjutraj maša presvetelega g. knezoškofa in skupno sv. obhajilo. Ob 7. uri zvečer pridiga in litanije. Vsi člani Vincencijevih konferenc, vsi ženski odseki, (Elizabetne konference), deležniki in dobrotniki Patronata za mladino so vljudno vabljeni.

Ij Ljubljanski obč. svet ima sejo v torek 17. t. m. ob 6. uri zvečer. Na dnevnem redu so različni proračuni in ureditev ceste na pokopališče k Sv. Križu. V tajni seji sta poročila o sklepu disciplinarne komisije v neke disciplinarne zadevi dveh magistratnih uradnikov, upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne poročila o ureditvi službenega razmerja uradnikov in uslužbencev prejšnje ljubljanske delniške, sedaj mestne plinarne.

Ij Umrla je po težki bolezni gospa Ana Rütting, soproga dolgoletnega vodje tiskarne Ig. pl. Rheinmayer & Fed. Bamberg.

Ij Drzen vlom. Danes ponoči so neznan tatovi vlomili v Benediktovo trgovino v Prešernovi ulici in odnesli kar so pač mogli. Odprli so neopaženo na ulici rolo, prerezali debele brušene šipe in potem tam prišli v lokale po plen. Od tatov ni ne duha ne sluha.

Ij Prodaja kaše. Od srede 18. julija naprej se bode prodajala kaša v vojni prodajalni, Gosposka ulica, in sicer na izkaznice za kašo, katere imajo stranke že v rokah. Natančnejši načrt se pravočasno objavi.

Ij Predavanje o konzerviranju sadja in zelenjave. Mestna aprovizacija ljubljanske je naprosila deželnega sadjarskega nadzornika g. M. Humeka, da priredi v Ljubljani predavanje o konzerviranju sadja s posebnim oziranjem na sedanje razmere. Predavanje se vrši v ponedeljek dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v poslopiju tukajšnje realke.

Ij Na trgu za zelenjavo smejo civilne stranke tudi po 9. uri dopoldne kupovati, kakor se jim zljubi. Toliko v pojasnilo, da ne bo kdo mislil, da je takrat trg samo za vojaštvo določen.

Ij Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 13. julija 1917. Da je Ljubljana vsaj približno preskrbljena s kurivom, potrebuje vsako leto najmanj 41.000 m³ drva in 60.000 ton premoga. Od premoga se porabi vsako leto približno 30.000 ton za industrijo. Mestna aprovizacija za preskrbo prebivalstva bo neobhodno potrebovala vsaj 20.000 ton premoga, da bi bile vsaj približno krite potrebščine kuriva v Ljubljani. Za to množino premoga je aprovizacija na pristojnih mestih prosila, če ga bo tudi dobila, je zelo dvomljivo. Kar bodo premoga nakazali Ljubljani, ga bo aprovizacija sama razdelila konzumentom. Ker so s pridobitvijo premoga zelo slabi zgledi, skuša mestna aprovizacija nakupiti kolikor mogoče velike množine drva. Za mestno aprovizacijo sekajo že več gozdov in ker je sedaj nemogoče spraviti drva v mesto, bodo skušali izvršiti dovoz drva v zimskih mescih. — **Gostilničarska zadruga** prosi mestno aprovizacijo, da bi preskrbela gostilniške obrate s kurivom. Po možnosti se bo že upoštevala prošnja gostilničarjev, vendar se vsi prizadeti že danes opozarjajo, da se ne smejo preveč zanašati na aprovizacijske zaloge premoga in drva, temveč naj sami skušajo preskrbeti si kurivo, posebno drva. — Kupi se večjo množino ogrskega prekanjenega špeha po 16 K 50 v, ki se bo razdelil pri ubožnih akcijah. — Prihodnje dni se bo pričela razdeljevati kaša na izkaznice, katere imajo že stranke v rokah. Na vsako stranko odpade po 2 kilograma. Razdelilni načrt se pravočasno objavi. — C. kr. deželna vlada je odredila, da je pol zelenjave na ljubljanskem trgu zasežene v korist civilnemu prebivalstvu. Aprovizacijski odsek sklne sestaviti komisijo, ki bo na domah producentov dognala, koliko je na razpolago zelenjave. Komisija bo obenem tudi odločila, koliko mora vsak od producentov izročiti zelenjave na razpolago mestni aprovizaciji, ki jo bo izročila civilnemu konzumu. Vodstvo rekvizičnih dobav ljubljanskega trga za zelenjavo se poveri mag. komisarju Breskvarju. Nadalje sklne aprovizacijski odsek naprositi vojaške oblasti, da kar najstrožje prepovedo kupovati posameznim vojaškim kupovalcem zelenjavo na trgu oz. na domu. Sestavi naj se vojaška komisija, ki bo edina upravičena kupovati zelenjavo za voja-

štvo. Z vsemi novimi odredbami pri nakupu in prodaji zelenjave na ljubljanskem trgu hoče mestna aprovizacija odpomagati neznošnim razmeram, ki vladajo zadnje tedne in si prebivalstvo niti za drag denar ne more preskrbeti najpotrebnejše zelenjave. — Tobačna tovarna v Ljubljani je dala mestni aprovizaciji brezplačno na razpolago obširna skladišča za vlaganje jenskega krompirja, za kar se odsek toplo zahvaljuje. — Tržni nadzornik Ribnikar obširno poroča o sušenju sadja kakor tudi o vskladiščenju svežega sadja. Odsek sklne organizirati razsežno nakupovanje sadja za mestno aprovizacijo po deželi. Mestna aprovizacija ne bi samo jeseni preskrbela ljubljanski trg s kolikor mogoče velikimi množinami sadja, temveč tudi večje množine vložila in posušila za spomladni prihodnjega leta. Za enkrat je vzela mestna aprovizacija v našem dvoje velikih sušilnic, kjer bo v lastni režiji sušila sadje. — **Glede preskrbe zelja za ljubljanski trg** je že danes mestna aprovizacija izvršila predpriprave in se misli letos izvršiti še v večjem obsegu kakor lansko leto nakup zelja v aprovizacijske svrhe.

Ij Razdelitev mesa za satai se. Iz aprovizacijskega skladišča v cerkvi sv. Jožeta se bo v ponedeljek dne 16. julija oddajalo na samske kaite (male provizorne izkaznice) goveje meso po 2 kroni kilogram. Vsaka oseba dobi pol kilograma po naslednjem redu: od 2. do pol 3. št. 1 do 150, od pol 3. do 3. št. 151 do 300, od 3. do pol 4. št. 301 do konca. Prinesti je s seboj tudi mesne nakaznice.

Ij Razdelitev mesa na rumene D izkaznice se bo vršila v ponedeljek dne 16. julija iz aprovizacijskega skladišča v cerkvi sv. Jožeta. Na rodbine z 2 osebama odpade pol kilograma, rodbine s 3 in 4 osebami tričetrt kilograma, rodbine s 5 in 6 osebami 1 kilogram, rodbine s 7 in 8 osebami 1 in četrt kilograma in na rodbine z več kot 8 osebami 1 in pol kilograma mesa po 3 K 20 vin. kilogram. Določa se naslednji red: od pol 4. do 4. št. 1 do 150, od 4. do pol 5. št. 151 do konca. Pripraviti je drobiž.

Ij Razdelitev masti. Za vse one, ki niso doslej deležni še nobene akcije, da bi dobili mast po nižnji ceni, se določa za prihodnje tri dni sledeči razpored: v ponedeljek dne 16. julija: od 8. do 11. dopoldne dobe mast vsi oni, ki dobivajo kruh v vojni prodajalni na Starem trgu, popoldne od 2. do 3. vsi oni, ki dobivajo kruh pri Leskovcu na Opekarski cesti, od 3. do 4. dobe mast vsi oni, ki dobivajo kruh v konzumni prodajalni na Krakovskem nasipu, od 4. do 6. vsi oni, ki dobivajo kruh v vojni prodajalni na Rimski cesti; v torek dne 17. julija: od 8. do 11. stranke, ki dobivajo kruh v vojni prodajalni na Bregu, popoldne od 2. do 3. stranke, ki dobivajo kruh pri Trčku na Bregu, od 3. do 4. stranke, ki dobivajo kruh pri Zalarju na Starem trgu, od 4. do 5. stranke, ki dobivajo kruh iz konzumne prodajalne v Zvezdi, od 5. do 6. stranke, ki dobivajo kruh pri Zabnikarju v Zvezdi; v sredo dne 18. julija: od 8. do 11. dopoldne dobe mast stranke, ki prejemajo kruh pri Bedenu na Tržaški cesti, popoldne od 2. do 3. oni, ki dobivajo kruh pri Jaklu na Dunajski cesti, od 3. do 4. oni, ki dobivajo kruh pri Pircu na Sv. Petra cesti, od 4. do 5. stranke, ki dobivajo kruh v vojni prodajalni v Prešernovi ulici, od 5. do 6. dobe mast stranke, ki kupujejo kruh pri Godcu na Dunajski cesti. Mast se bo oddajala vselej iz skladišča mestne aprovizacije v cerkvi sv. Jožeta, in sicer po 15 kron kilogram. Vsaki stranki se je pri oddaji masti izkazati z rodbinsko karto, katere se je razdeljevalo pri zadnji krušni komisiji. Pri nakupu masti je predložiti masšobne karte. Na vsako osebo odpade po pol kilograma masti. Prinesti je s seboj posodo in pripraviti drobiž. One stranke, ki dobivajo mast pri mestni aprovizaciji vsak mesec po zmanjšani ceni in železniški uslužbenici, katere preskrbuje z mastjo železniška uprava, so od predložitve razdelitve masti izključeni.

Ij Izgubila se je danes zjutraj na trgu pompačura, v kateri je bil šop ključev in knjižica z važnimi dokumenti. Pošten najditelj je naprošen, naj jo odda proti nagradi g. Požar, Erjavčeva cesta št. 4.

Angleška ladja na odprtem morju zgorela. Veliko ljudi mrtvih.

Rangoon, 12. julija. (K. u.) Ladja »Chilka« je zgorela. Z ladjo se je vozilo 15 Evropcev in 1600 do 1700 potnikov. Podrobnosti še niso znane, a veliko ljudi je izgubilo življenje.

Razne novice.

Mirovno romanje. Na Velehrad je napravilo 30.000 oseb mirovno romanje. Več čeških poslancev je govorilo. V poklonilni brzojavki cesarja je izražena prošnja, naj se trdno drži mirovne politike, da se doseže srečen mir.

— **Izredno ljudsko štetje.** Kakor izvedemo v statističnem oddelku notranjega

ministrstva že delajo priprave za izredno ljudsko štetje. Izvršilo naj bi se takoj po sklepu miru in bi bilo istočasno zvezano s štetjem koristnih živali, da se tako kakor hitro mogoče dobi pregled o tozadevnih razmerah po vojski. Upamo, da se to ljudsko štetje ne bo vršilo po občevelnem jeziku, marveč po materinem jeziku.

Izdajatelj »Zukunft« vpoklican. »Berliner Tageblatt« poroča, da je izdajatelj znanega lista »Zukunft« Maksimilijan Harden, rodom Poljak s Poznanjskega, ki se je poprej pisal Witkowski, na podlagi zakona za vojaške dajatve vpoklican, ker je »Zukunft« ustavljena.

Konference v Stockholmu.

Nova konferenca v Stockholmu.

Kodanj, 12. julija. (K. u.) Danski odposlanec za stockholmsko socialistično konferenco Borgberg je brzojavil svojemu listu iz Stockholma, da se je med ruskim odposlanstvom in med skandinavsko-nizozemskim odborom dosegla edinost. Delavski in vojaški svet skliče mednarodno socialistično konferenco v Stockholmu avgusta 1917. Dnevni red bo: Svetovna vojska in sredstva, da se hitro konča. Poziv na konferenco bo danes razposlan na socialistične stranke vseh dežel. Ruski odposlanci potujejo sedaj v London, Pariz in Rim, da socialistične stranke entente osebno povabijo na mirovno konferenco.

Splošen socialističen posvet.

Stockholm, 12. julija. (K. u.) »Švenska Telegram Biran«: »Socialdemokraten« poroča: Nizozemsko-skandinavski odbor se je pogodil z zastopniki delavskega in vojaškega sveta v Stockholmu, da so se popolnoma pogodili o skupnem delu obeh institucij. Ustanovili bodo skupno pisarno za organizacijo splošnega mednarodnega posveta, ki nadaljuje posebne posvete. Vse delavske organizacije na svetu bodo povabljene.

Gospodarske beležke.

Poljske tatvine. Iz D. M. v Polju se nam piše: Poljske tatvine se množe grozovito hitro. Dan za dnem se ljudje pritožujejo, da je ravan krompir, čebula i. t. d. Ker se na ta način uničuje pridelek, tako da nima ne tat ne gospodar ničesar, zato bi bilo na vsak način umestno, da bi izdala deželna vlada izredno stroge naredbe v tej zadevi, kajti človeku se vsiljuje misel, da se pridelek palašč pokončuje. Tudi bode ljudstvo obupalo, ako se kaj ne ukrene v obrambo polja. Naj bi se določilo nočne straže po polju ter se za tatove določile izredno stroge kazni.

— **Kje kade naše viržinke?** Zadnji milijon avstrijskih viržink so minulo soboto dobili v Monakovu. Tako poročajo dunajski listi. Viržinke so nato razdelili na vse trafike v Nemčiji ter so bile seveda v trenutku razprodane. Poslej Avstrija ne bo več izvažala tobačnih izdelkov, ker primanjkuje tobaka.

• **Oddaja žrebcev.** C. kr. žrebčarna na Selu sedaj v Ormožu bo oddala s 15. avgustom t. l. zanesljivim rejcem na Dolenjskem štiri pare žrebcev v rejo do 7. januarja 1918. Dokazati morajo, da imajo dovolj krme (ovsa), zavezati se, da bodo z živalimi pravilno ravnali in jih porabljalile za kmetijska dela, kakor tudi bodo morali podpisati strogo zavezo pismo. Omenjena postava bo rejce večkrat nadzirala in se prepričala o oskrbi in zdravstvenem stanju žrebcev. Reflektanje naj takoj pošlje kmetijski družbi svoj naslov in potrdilo županstva, da so zanesljivi rejci. Prijava velja že kot obveznost za prevzem vseh pogojev, ki jih bo žrebčarna stavila. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Novo paroplovno društvo na Reki snuje predsednik tamošnje trgovske zbornice Josip Lazarus. Družba bo imela 10 milijonov temeljne glavnice.

Odstop državnega tajnika Indije.

London, 12. julija. (K. u.) Državni tajnik za Indijo Chamberlain je v razpravi o dogodkih v Mezopotamiji izjavil, da odstoji.

O železnici in železničarjih v vojski.

(Konec.)

Enako visoke so bile tudi zahteve, ki jih je vojni železniški promet stavil na stavbno ter zdrževalno železniško službo, predvsem so bile v interesu vojne uprave razširjene porazvrstitve, ki se jih je moralo takorekoč iz tal izgrebsti. Večidel ni bilo najpotrebnejših predpogojev za zgradbe in so jih ustvarili šele z velikimi napori, preden se je moglo z delom samim pričeti. Postaviti je bilo bivališča za tisoče in tisoče delavcev, preskrbeti je bilo za živež in dovažanje in še to in ono, preden se je jelo kopati. Kakor sploh, tako je tudi tu obširna organizacija vojnih ujetnikov pomagala. Polg porazvrstitve je bilo treba za vojni

promet zidati postaje in skrbeti za njih razširjenje, nujno je bilo tudi polaganje tirov in naprav signalov.

Zgradba drugih tirov, da uresničenje davno napravljenih načrtov kakor gredenska in zilska železnica, je bilo pod vplivom vojnih potrebščin namah izgotovljeno.

Velike važnosti so tudi popravljene proge in drugi predmeti. Pri zgradbi mostišč so se avstrijski inženirji izkazali izredne strokovnjake.

Na železniški obrat so vplivali neposredni vojaški cilji in precej tudi mogočni preobrati, ki so se zgodili na komercialnem polju.

Ker je na premnogh krajih nastala vojna industrija, so se morale železniške zveze tovornih vlakov mestoma popolnoma izpremeniti. Na progah, ki niso bile v miru posebno obremenjene, je dovažanje sirovin in odvažanje izdelkov v velikanski množini naraslo.

Vsled vojnih napovedi sta bila uvoz in izvoz namah prekinjena, izmenjava blaga z zavezniki državam in nevtalci je ustvarila nove nepričakovane konjunktore. Na vse te okoliščine se je moralo s prometnega in gospodarskega stališča ozirjemat in sicer vselej z upoštevanjem najvišjega načela, da bo imela armada svoje zahteve in da se morajo potrebe civilnega prometa v te mere spraviti.

Take, v resnici velike napore, kakršne so železničarji sredi bojnih viharjev in ne menč se za stiske splošne gospodarske zadrege izvršili, se dajo kakor vojaški junaki čini razlagati le iz duha, ki veliko telo v sebi sklenjenega stanu navdušuje, sodelovanje posamnih članov ustvarja in hrani in iz vseh individualnih dovršitev rodi končni uspeh. Vedno na ta cilj zroči in pri tem samozvestno od enake dolžnosti pričeti čut tovarišev na bojišču kakor železniških uslužbencev je, ki ustvarja veliko delo. V slavo železničarjev bodi povedano, da so stan, v katerem je čut kolegialnega občevanja posebno živo izražen in oživiljen, in ne naposled nemara tudi zato, ker jih preko vseh dalj raztegnjena železna cesta enega k drugemu približuje ali vsaj v misli bližine druži. Lepih oglasov njih železničarskega duha že v mirnih časih ni manjkalo, ali vojska je s sto in sto in sto dokazi to izpričala. Iniciativo, skrbeti za tovariše, ki so bili v vojski ranjeni, ali kateri so vsled bolezni in naporov onemogli, je sprožila železniška uprava ter je bila pozdravljena med železničarji, ki so ji obljubili poštrenovalno podporo tako, da je popolnoma uspela. Pozivu železniškega ministra se je osobje odzvalo in je nabralo prispevkov v napravo stanovskega oskrbovalnega zaklada za pohabljen železničarje tri četrtilijona kron v teku dobrih treh tednov. Oskrbo različne vrste nudi rečeni zaklad v vojski pohabljenim ali obolelim avstrijskim železničarjem. Iz sredstev tega zaklada se uslužbenci, kateri so v vojski oboleti, pošiljajo v toplice, ta zaklad ustvarja v vojski oslepelim železničarjem temelj za novo eksistenco; iz njega so se pokrili stroški za napravo zdravilišča v Grincingu, kjer sprejemajo vse železničarje, kateri so v vojski ali v službi kakud izgubili, jim poskrbe umetne ude ter jih smotreno izurijo in izšolajo za njih prihodnji poklic. Doslej je prišlo v rečeni zavod 521 pohabljenec, od teh jih je 400 spet stopilo v službo, ki pomeni večini višjo kategorijo uporabe. Železniška uprava se je potrudila, da se ustvari čim več malih vrtov in železničarji so ji šli vsestransko na roko. Danes je obelodanil na avstrijskem železniškem ali najetem svetu čez 10.000 malih vrtov, iz katerih krije svoje potrebščine na zelenjavi ravno toliko železničarskih družin. V vseh velikih prometnih središčih so obdelali take vrtnice, v Lito-mericah celo vzorni vrt, v katerem se vzgajajo sadike in pošiljajo tem malim vrtarjem. Najlepše take železniške vrtnice videti blizu Dunaja v Hadersdorf-Weidlingau. Če omenimo še v večjih krajih ustanovljenih delavnic za popravila obuval, dalje ob vsih železniških progah poslujo-čih osebnih kuhinj, potem je jasno, koliko je naredila državna železnica v varstvo invalidov, v njih vojno oskrbovanje in blagostanje.

Vse te akcije so se pričele v začetku vojske, v njih je našlo vedno več uslužben-cev pomoč in so bili kmalu na višku svo-jeja razvoja.

Železniška uprava je na ta način po-skušala, da ustreže zahtevam sedanjega časa in sme vsekako upati, da je njeno resno prizadevanje imelo uspeh in želo priznanje svojega izbornega osebjaja.

Pri boleznih srca in krvnih cevi se da z rabo naravne „Franz-Josef“ grenčice doseči milo odvajanje brez večjega napora.

Krapina

zdravi trganje
850 revmo
ischias

Toplice (Hrvaško)

Pojasnila in prospekti
zastonj.

Hlapec

se išče, ki je vajen konj in poljskega dela. Da se hrana in 40 K mesečne plače.

Ivan Ogrin,

Gruberjevo nabrežje 8, Ljubljana.

Sekačev,

morda beguncev, se išče za posekanje 1500 m³ bukovih drv v gori Storžec vas Povlje v fari Trstenik.

Janez Perné, Povlje, p. Kranj.

Sveže

maline in borovnice

kupi lekarnar PICCOLI, LJUBLJANA

Razpisuje

se služba

organista.

Kje, pove upravništvo lista pod št. 1711.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Fleischa izvir. „rujavo mazilo“. Mali lonček K 1-60, ve-
liki K 3— porcija za rodbino K 9—. Za-
loga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri
zlatu zelenju, Ljubljana, Marijin trg. 1520

Službe išče

knjigovodja in organist

star 30 let, oženjen, vojaščine prost, pri posojilnici v kakem večjem kraju na Kranjskem ali Štajerskem, zmožen bilanciranja in vseh v to stroko spadajočih del z 8letno prakso in z dobrimi spričevali. Poleg tega bi prevzel tudi službo občinskega tajnika. Absolviral „Orglarsko solo“ in „Glasbeno matico“ v Ljubljani in je zmožen poučevati pevsko društvo ter godbo na pihala in lok. — Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro: Marljivost 1567.

Nikakega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. »Fidese«
jajša pol pri vseh zobeh kakor tudi
pri napačnem vratu, revmat. zobnih bo-
leznih, kjer so odrekli vsa sredstva. Pri
neuspehu denar nazaj! Cena K 2—
3 tube K 5—, 6 tub. K 8— — Nikake
zobne prilike več! Srečno bele zobe
K 2, 2 stekl. K 5— KEMENY, Kaschau I. post. pr. 12-2 43 Ogrsko.

Radi pomanjkanja prostora se

proda čez 100 let star

glasovir

velike vrste, toda dobro ohranjen. Kdor
bi ga želel kupiti, naj se obrne na
Ant. Jelenec, Dol. Logatec.

Trgovsko pomočnico

dobro prodajalko, sprejme I. Kandušer,
trgovina mešanega blaga v Mengšu.

Opršno

konjsko opremo

za dva konja, novo, močno in jako fino izde-
lano prodam takoj.

Jože Rozman, Gradišče 13.

Službe išče

kuharica

z dobrimi izpričevali v mestu ali na
deželi, najraje h kakemu gospodu du-
hovniku. Nastopi lahko takoj. Naslov
pove uprava lista pod št. 1704.

Marija Bajda,

Štepanja vas 76, pri Ljubljani, prodaja do
preklica po zmernih cenah raznovrstno
blago za obleko in razne drobnarije. 1723

Kupi se

damsko kolo

dobro ohranjeno. Plačilo na željo tudi v blagu
po dogovoru. Ponudbe na upravo „Slovenca“
pod „Lira 1683.“

ZAHVALA.

Za vse izraze globokega sočutja o priliki smrti predragega soproga, ozi-
roma očeta, gospoda

ALOJZIJA NOVAK

c. kr. šol. ravnatelja v pokoju

se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo preč. duhovščini, gg. c. kr.
rudniškim uradnikom, gg. realčnim profesorjem, gg. uradnikom sodnije, gozd-
nega oskrbništvu, davkarije, pošte, ravnateljstvu in učiteljstvu c. kr. rudniških
šol itd. ter sploh vsem, ki so spremlili nepozabnega ranjkega na zadnji poti.
Zahvaljujemo se nadalje gg. pevcem za gniljivo nagrobno petje ter slavnemu
„Vojaško veteranskemu“ in „Godbenemu društvu“ za udeležbo pri pogrebu.

Idrija, dne 10. julija 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Globoko potrjim srcem naznanjamo vsem cenjenim sorodnikom,
prijateljem in znancem tužno vest, da je po božjem nedoumljivem
sklepu naš edini sin oziroma brat

Janez Peček

pešec pešpolka

dne 26. m. m. v 26. letu svoje dobe na tirolski fronti daroval svoje mlado
življenje na oltar domovine.
Blagega, nepozabnega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in
prijazen spomin.

Vel. Lašče, dne 14. julija 1917.

Globoko žalujoča rodbina Peček.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in pri-
jateljem, da naju je bridko zadela nemilost usode: najin
preljubljeni sin — edinec

Davorin Pohor,

dijak V. b razreda I. drž. gimnazije v Ljubljani,

je preminul danes po dolgi in mučni bolezni, 16 let star, previden s
svetotajstvi v Brixleggu na Tirolskem.
Pogreb milega ranjkega se bo vršil dne 15. julija dop. istotam.
Z njim sva izgubila vse. Prosiva tihega sožalja in milega spomina.

V LJUBLJANI, dne 13. julija 1917.

Martin Pohor,
revident južne železnice, oče.

Marija Pohor,
mati.

Z neizmerno boleštvjo v srcu javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
ravnokar došlo pretresljivo vest, da je naš iskrenoljubljeni, nepozabni brat, oziroma
stric, svak in nečak, preblagorodni gospod

dr. Janko Praznik

c. kr. polkovni zdravnik pri c. in kr. pešpolku

štirikrat odlikovan

dne 10. t. m. dopoldne, po kratki mukepolni bolezni v 33. letu starosti na tirolski fronti, bolnica
Ostera del Termine izdihnil svojo dušo.
Pogreb je bil dne 12. t. m. ob 4. uri popoldne z vsemi vojaškimi častmi na ondotnem po-
kopališču.
Sv. maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 19. t. m. ob 10. uri dop. v frančiškanski cerkvi.
Neprenehoma od začetka vojne si stal na bojni planjavi med trepečimi sobraty, otiral bra-
tovski solze, tolažil, pomagal in lečil, dokler nisi sam položil mladega svojega življenja na oltar
domovine.
Počivaj sladko junak med junaki!

1714

Globoko žalujoča rodbina Praznik, Ljubljana.

Franydol je sredstvo za pomlajevanje las, ki reče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. Isteženica s posilno vred K 270.

Rydyol je rožnata voda, ki živo poroči bleda lica. Tink je čudovit, 1 steklenica s posilno vred K 245. Povzetje 35 vinarjev več. Naslov za naročila: **JAN GRODICH**, drožerija pri angelu, Brno 643, Morava.

Vajence

za mizarsko in tapetniško obrt sprejme **IVAN ČERNE**, zaloga pohištva v Ljubljani, Dunajska cesta št. 28. 1649

Vojna zapetna ura

natančno regul in repis. Nikel ali jeklo K 12—16—20—24—28—32—36—40—44 kar. elata zapetna ura da elast. K 100—K 120—K 140—3 listno pismeno jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikel rizično! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad
e in kr. dvorni založnik Brux st. 1553 (Česko.)
Na željo se vsakomur zastavi pošlje moj glavni cenik.

Službo želi premeniti vojaščine prost oženjen

organist-cecilijanec

Poleg tega sprejme tudi tajništvo ali kaj podobnega. Cenjene ponudbe na upravnishvo „Slovenca“ pod šifro »Vojne razmere« 1692.

Kostanjev les

od 1 m dolgoti, 10 cm debelosti naprej, v deblih in polenih

kupi po najvišji ceni tvrdka

J. Pogačnik, 2407

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 13.

PES

bel (pudelj), 3 leta star, dober hišni čuvaj, se proda. Vpraša naj se v Sostrem št. 11, obč. Dobranje pri Ljubljani. 1720

Paramente

cerkveno orodje, celotne cerkvene

oprave itd.

dobavlja najcenejše

JOSIP VEND, specialna trgovina,

Gabl ob Orlicih, Češko.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana Ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Kneza Auersperga
termalno kopališče
Toplice na Kranjskem
Železniška postaja Straža—Toplice.
Sezija od 1. maja do 1. oktobra.
Bogati radiokst. vreli 37° naravne toplote. Odlično udeležuje pri revmi, trganju, nevralgijah (ischias), ekzematih itd. Kabinice, separatne kabine, močvirne kopeli, elektroterapija, mas.ža.
Lepa lega. Gordov bogata okolica. Sobe za tuče. Restavracija.
Prospekte in pojasnila daje brezplačno
1085 kopališko ravateljstvo.

Kupim hišo z vrtom

v Šiški, blizu Kranja ali Novega mesta. Ponudbe s ceno na upravo „Slovenca“ pod označbo hiša 1684.

Podpisani se vlijudno zahvaljuje za vso naklonjenost svojim cenjenim odjemalcem, ter obenem naznanja, da nadalje žai ne more več izvršiti cenjenih naročil, ker primanjkuje surovin, poleg tega pa je treba vse izgotovljeno blago dati na razpolago vojaški upravi.

Spoštovanjem

Anton Tausch,

iztovatelj soda vode in pokalic,

Sp. Šiška.

Kupi se 500 rabljenih

sodov

od žganja ali vna v velikosti 300—600 l. Ponudbe na naslov:

Janko Traun,

Ljubljana, Bleiweisova cesta 20.

500K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavc in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi

Ria-Balsam.
Cena ločku z jamstvenim pismom K 175, 3 lončki K 450, 6 lončkov K 750. Stotine zahvalnic in priznanj. **Kemeny, Kaschau** (Kassa) L, poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Lesni delavci

se iščejo za takojšnje delo in nastop:

2 uri od železnice v bližini Feldkirchna na Koroskem. Delo je v lepem graščinskem gozdu za pripravljanje 4 metre dolgih hlodov (krijev) in lesa za papirnice nad 2000 metrov. Delo traja do snega in tudi prihodnje leto. Dobra dnevna plača. Za prehrano, ki jo preskrbi občina, dobe delavci še priboljšek od gospodarja. Želi se 4-6 delavcev z nadodelavcem, ki razume tudi nemški. Istotako se išče izuren žagar na prav dobro dvojnato žago na turbino v Feldkirchnu. Nastop takoj. Delo skozi celo leto. Vprašanja na upravo „Slovenca“ pod št. 1706 (če-le možno v nemščini).

Henrik Weisz Nagysallo (Kom. Bars)

Ustan. 1910.

zakon. protokol

dobavlja po povzetju naslednje čevlje z usnj. podplati v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogote postreči. Par damskih čevljev okolu K 30.—, K 35.—, K 40.—, K 45.—, K 50.—, in K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) okolu K 48.—, K 60.—, K 65.—, K 70.—, K 75.—, K 80.—, K 85.—, K 90.—, K 95.—, K 100.—, K 105.—, K 110.—, K 115.—, K 120.—, K 125.—, K 130.—, K 135.—, K 140.—, K 145.—, K 150.—, K 155.—, K 160.—, K 165.—, K 170.—, K 175.—, K 180.—, K 185.—, K 190.—, K 195.—, K 200.—, K 205.—, K 210.—, K 215.—, K 220.—, K 225.—, K 230.—, K 235.—, K 240.—, K 245.—, K 250.—, K 255.—, K 260.—, K 265.—, K 270.—, K 275.—, K 280.—, K 285.—, K 290.—, K 295.—, K 300.—, K 305.—, K 310.—, K 315.—, K 320.—, K 325.—, K 330.—, K 335.—, K 340.—, K 345.—, K 350.—, K 355.—, K 360.—, K 365.—, K 370.—, K 375.—, K 380.—, K 385.—, K 390.—, K 395.—, K 400.—, K 405.—, K 410.—, K 415.—, K 420.—, K 425.—, K 430.—, K 435.—, K 440.—, K 445.—, K 450.—, K 455.—, K 460.—, K 465.—, K 470.—, K 475.—, K 480.—, K 485.—, K 490.—, K 495.—, K 500.—, K 505.—, K 510.—, K 515.—, K 520.—, K 525.—, K 530.—, K 535.—, K 540.—, K 545.—, K 550.—, K 555.—, K 560.—, K 565.—, K 570.—, K 575.—, K 580.—, K 585.—, K 590.—, K 595.—, K 600.—, K 605.—, K 610.—, K 615.—, K 620.—, K 625.—, K 630.—, K 635.—, K 640.—, K 645.—, K 650.—, K 655.—, K 660.—, K 665.—, K 670.—, K 675.—, K 680.—, K 685.—, K 690.—, K 695.—, K 700.—, K 705.—, K 710.—, K 715.—, K 720.—, K 725.—, K 730.—, K 735.—, K 740.—, K 745.—, K 750.—, K 755.—, K 760.—, K 765.—, K 770.—, K 775.—, K 780.—, K 785.—, K 790.—, K 795.—, K 800.—, K 805.—, K 810.—, K 815.—, K 820.—, K 825.—, K 830.—, K 835.—, K 840.—, K 845.—, K 850.—, K 855.—, K 860.—, K 865.—, K 870.—, K 875.—, K 880.—, K 885.—, K 890.—, K 895.—, K 900.—, K 905.—, K 910.—, K 915.—, K 920.—, K 925.—, K 930.—, K 935.—, K 940.—, K 945.—, K 950.—, K 955.—, K 960.—, K 965.—, K 970.—, K 975.—, K 980.—, K 985.—, K 990.—, K 995.—, K 1000.—, K 1005.—, K 1010.—, K 1015.—, K 1020.—, K 1025.—, K 1030.—, K 1035.—, K 1040.—, K 1045.—, K 1050.—, K 1055.—, K 1060.—, K 1065.—, K 1070.—, K 1075.—, K 1080.—, K 1085.—, K 1090.—, K 1095.—, K 1100.—, K 1105.—, K 1110.—, K 1115.—, K 1120.—, K 1125.—, K 1130.—, K 1135.—, K 1140.—, K 1145.—, K 1150.—, K 1155.—, K 1160.—, K 1165.—, K 1170.—, K 1175.—, K 1180.—, K 1185.—, K 1190.—, K 1195.—, K 1200.—, K 1205.—, K 1210.—, K 1215.—, K 1220.—, K 1225.—, K 1230.—, K 1235.—, K 1240.—, K 1245.—, K 1250.—, K 1255.—, K 1260.—, K 1265.—, K 1270.—, K 1275.—, K 1280.—, K 1285.—, K 1290.—, K 1295.—, K 1300.—, K 1305.—, K 1310.—, K 1315.—, K 1320.—, K 1325.—, K 1330.—, K 1335.—, K 1340.—, K 1345.—, K 1350.—, K 1355.—, K 1360.—, K 1365.—, K 1370.—, K 1375.—, K 1380.—, K 1385.—, K 1390.—, K 1395.—, K 1400.—, K 1405.—, K 1410.—, K 1415.—, K 1420.—, K 1425.—, K 1430.—, K 1435.—, K 1440.—, K 1445.—, K 1450.—, K 1455.—, K 1460.—, K 1465.—, K 1470.—, K 1475.—, K 1480.—, K 1485.—, K 1490.—, K 1495.—, K 1500.—, K 1505.—, K 1510.—, K 1515.—, K 1520.—, K 1525.—, K 1530.—, K 1535.—, K 1540.—, K 1545.—, K 1550.—, K 1555.—, K 1560.—, K 1565.—, K 1570.—, K 1575.—, K 1580.—, K 1585.—, K 1590.—, K 1595.—, K 1600.—, K 1605.—, K 1610.—, K 1615.—, K 1620.—, K 1625.—, K 1630.—, K 1635.—, K 1640.—, K 1645.—, K 1650.—, K 1655.—, K 1660.—, K 1665.—, K 1670.—, K 1675.—, K 1680.—, K 1685.—, K 1690.—, K 1695.—, K 1700.—, K 1705.—, K 1710.—, K 1715.—, K 1720.—, K 1725.—, K 1730.—, K 1735.—, K 1740.—, K 1745.—, K 1750.—, K 1755.—, K 1760.—, K 1765.—, K 1770.—, K 1775.—, K 1780.—, K 1785.—, K 1790.—, K 1795.—, K 1800.—, K 1805.—, K 1810.—, K 1815.—, K 1820.—, K 1825.—, K 1830.—, K 1835.—, K 1840.—, K 1845.—, K 1850.—, K 1855.—, K 1860.—, K 1865.—, K 1870.—, K 1875.—, K 1880.—, K 1885.—, K 1890.—, K 1895.—, K 1900.—, K 1905.—, K 1910.—, K 1915.—, K 1920.—, K 1925.—, K 1930.—, K 1935.—, K 1940.—, K 1945.—, K 1950.—, K 1955.—, K 1960.—, K 1965.—, K 1970.—, K 1975.—, K 1980.—, K 1985.—, K 1990.—, K 1995.—, K 2000.—, K 2005.—, K 2010.—, K 2015.—, K 2020.—, K 2025.—, K 2030.—, K 2035.—, K 2040.—, K 2045.—, K 2050.—, K 2055.—, K 2060.—, K 2065.—, K 2070.—, K 2075.—, K 2080.—, K 2085.—, K 2090.—, K 2095.—, K 2100.—, K 2105.—, K 2110.—, K 2115.—, K 2120.—, K 2125.—, K 2130.—, K 2135.—, K 2140.—, K 2145.—, K 2150.—, K 2155.—, K 2160.—, K 2165.—, K 2170.—, K 2175.—, K 2180.—, K 2185.—, K 2190.—, K 2195.—, K 2200.—, K 2205.—, K 2210.—, K 2215.—, K 2220.—, K 2225.—, K 2230.—, K 2235.—, K 2240.—, K 2245.—, K 2250.—, K 2255.—, K 2260.—, K 2265.—, K 2270.—, K 2275.—, K 2280.—, K 2285.—, K 2290.—, K 2295.—, K 2300.—, K 2305.—, K 2310.—, K 2315.—, K 2320.—, K 2325.—, K 2330.—, K 2335.—, K 2340.—, K 2345.—, K 2350.—, K 2355.—, K 2360.—, K 2365.—, K 2370.—, K 2375.—, K 2380.—, K 2385.—, K 2390.—, K 2395.—, K 2400.—, K 2405.—, K 2410.—, K 2415.—, K 2420.—, K 2425.—, K 2430.—, K 2435.—, K 2440.—, K 2445.—, K 2450.—, K 2455.—, K 2460.—, K 2465.—, K 2470.—, K 2475.—, K 2480.—, K 2485.—, K 2490.—, K 2495.—, K 2500.—, K 2505.—, K 2510.—, K 2515.—, K 2520.—, K 2525.—, K 2530.—, K 2535.—, K 2540.—, K 2545.—, K 2550.—, K 2555.—, K 2560.—, K 2565.—, K 2570.—, K 2575.—, K 2580.—, K 2585.—, K 2590.—, K 2595.—, K 2600.—, K 2605.—, K 2610.—, K 2615.—, K 2620.—, K 2625.—, K 2630.—, K 2635.—, K 2640.—, K 2645.—, K 2650.—, K 2655.—, K 2660.—, K 2665.—, K 2670.—, K 2675.—, K 2680.—, K 2685.—, K 2690.—, K 2695.—, K 2700.—, K 2705.—, K 2710.—, K 2715.—, K 2720.—, K 2725.—, K 2730.—, K 2735.—, K 2740.—, K 2745.—, K 2750.—, K 2755.—, K 2760.—, K 2765.—, K 2770.—, K 2775.—, K 2780.—, K 2785.—, K 2790.—, K 2795.—, K 2800.—, K 2805.—, K 2810.—, K 2815.—, K 2820.—, K 2825.—, K 2830.—, K 2835.—, K 2840.—, K 2845.—, K 2850.—, K 2855.—, K 2860.—, K 2865.—, K 2870.—, K 2875.—, K 2880.—, K 2885.—, K 2890.—, K 2895.—, K 2900.—, K 2905.—, K 2910.—, K 2915.—, K 2920.—, K 2925.—, K 2930.—, K 2935.—, K 2940.—, K 2945.—, K 2950.—, K 2955.—, K 2960.—, K 2965.—, K 2970.—, K 2975.—, K 2980.—, K 2985.—, K 2990.—, K 2995.—, K 3000.—, K 3005.—, K 3010.—, K 3015.—, K 3020.—, K 3025.—, K 3030.—, K 3035.—, K 3040.—, K 3045.—, K 3050.—, K 3055.—, K 3060.—, K 3065.—, K 3070.—, K 3075.—, K 3080.—, K 3085.—, K 3090.—, K 3095.—, K 3100.—, K 3105.—, K 3110.—, K 3115.—, K 3120.—, K 3125.—, K 3130.—, K 3135.—, K 3140.—, K 3145.—, K 3150.—, K 3155.—, K 3160.—, K 3165.—, K 3170.—, K 3175.—, K 3180.—, K 3185.—, K 3190.—, K 3195.—, K 3200.—, K 3205.—, K 3210.—, K 3215.—, K 3220.—, K 3225.—, K 3230.—, K 3235.—, K 3240.—, K 3245.—, K 3250.—, K 3255.—, K 3260.—, K 3265.—, K 3270.—, K 3275.—, K 3280.—, K 3285.—, K 3290.—, K 3295.—, K 3300.—, K 3305.—, K 3310.—, K 3315.—, K 3320.—, K 3325.—, K 3330.—, K 3335.—, K 3340.—, K 3345.—, K 3350.—, K 3355.—, K 3360.—, K 3365.—, K 3370.—, K 3375.—, K 3380.—, K 3385.—, K 3390.—, K 3395.—, K 3400.—, K 3405.—, K 3410.—, K 3415.—, K 3420.—, K 3425.—, K 3430.—, K 3435.—, K 3440.—, K 3445.—, K 3450.—, K 3455.—, K 3460.—, K 3465.—, K 3470.—, K 3475.—, K 3480.—, K 3485.—, K 3490.—, K 3495.—, K 3500.—, K 3505.—, K 3510.—, K 3515.—, K 3520.—, K 3525.—, K 3530.—, K 3535.—, K 3540.—, K 3545.—, K 3550.—, K 3555.—, K 3560.—, K 3565.—, K 3570.—, K 3575.—, K 3580.—, K 3585.—, K 3590.—, K 3595.—, K 3600.—, K 3605.—, K 3610.—, K 3615.—, K 3620.—, K 3625.—, K 3630.—, K 3635.—, K 3640.—, K 3645.—, K 3650.—, K 3655.—, K 3660.—, K 3665.—, K 3670.—, K 3675.—, K 3680.—, K 3685.—, K 3690.—, K 3695.—, K 3700.—, K 3705.—, K 3710.—, K 3715.—, K 3720.—, K 3725.—, K 3730.—, K 3735.—, K 3740.—, K 3745.—, K 3750.—, K 3755.—, K 3760.—, K 3765.—, K 3770.—, K 3775.—, K 3780.—, K 3785.—, K 3790.—, K 3795.—, K 3800.—, K 3805.—, K 3810.—, K 3815.—, K 3820.—, K 3825.—, K 3830.—, K 3835.—, K 3840.—, K 3845.—, K 3850.—, K 3855.—, K 3860.—, K 3865.—, K 3870.—, K 3875.—, K 3880.—, K 3885.—, K 3890.—, K 3895.—, K 3900.—, K 3905.—, K 3910.—, K 3915.—, K 3920.—, K 3925.—, K 3930.—, K 3935.—, K 3940.—, K 3945.—, K 3950.—, K 3955.—, K 3960.—, K 3965.—, K 3970.—, K 3975.—, K 3980.—, K 3985.—, K 3990.—, K 3995.—, K 4000.—, K 4005.—, K 4010.—, K 4015.—, K 4020.—, K 4025.—, K 4030.—, K 4035.—, K 4040.—, K 4045.—, K 4050.—, K 4055.—, K 4060.—, K 4065.—, K 4070.—, K 4075.—, K 4080.—, K 4085.—, K 4090.—, K 4095.—, K 4100.—, K 4105.—, K 4110.—, K 4115.—, K 4120.—, K 4125.—, K 4130.—, K 4135.—, K 4140.—, K 4145.—, K 4150.—, K 4155.—, K 4160.—, K 4165.—, K 4170.—, K 4175.—, K 4180.—, K 4185.—, K 4190.—, K 4195.—, K 4200.—, K 4205.—, K 4210.—, K 4215.—, K 4220.—, K 4225.—, K 4230.—, K 4235.—, K 4240.—, K 4245.—, K 4250.—, K 4255.—, K 4260.—, K 4265.—, K 4270.—, K 4275.—, K 4280.—, K 4285.—, K 4290.—, K 4295.—, K 4300.—, K 4305.—, K 4310.—, K 4315.—, K 4320.—, K 4325.—, K 4330.—, K 4335.—, K 4340.—, K 4345.—, K 4350.—, K 4355.—, K 4360.—, K 4365.—, K 4370.—, K 4375.—, K 4380.—, K 4385.—, K 4390.—, K 4395.—, K 4400.—, K 4405.—, K 4410.—, K 4415.—, K 4420.—, K 4425.—, K 4430.—, K 4435.—, K 4440.—, K 4445.—, K 4450.—, K 4455.—, K 4460.—, K 4465.—, K 4470.—, K 4475.—, K 4480.—, K 4485.—, K 4490.—, K 4495.—, K 4500.—, K 4505.—, K 4510.—, K 4515.—, K 4520.—, K 4525.—, K 4530.—, K 4535.—, K 4540.—, K 4545.—, K 4550.—, K 4555.—, K 4560.—, K 4565.—, K 4570.—, K 4575.—, K 4580.—, K 4585.—, K 4590.—, K 4595.—, K 4600.—, K 4605.—, K 4610.—, K 4615.—, K 4620.—, K 4625.—, K 4630.—, K 4635.—, K 4640.—, K 4645.—, K 4650.—, K 4655.—, K 4660.—, K 4665.—, K 4670.—, K 4675.—, K 4680.—, K 4685.—, K 4690.—, K 4695.—, K 4700.—, K 4705.—, K 4710.—, K 4715.—, K 4720.—, K 4725.—, K 4730.—, K 4735.—, K 4740.—, K 4745.—, K 4750.—, K 4755.—, K 4760.—, K 4765.—, K 4770.—, K 4775.—, K 4780.—, K 4785.—, K 4790.—, K 4795.—, K 4800.—, K 4805.—, K 4810.—, K 4815.—, K 4820.—, K 4825.—, K 4830.—, K 4835.—, K 4840.—, K 4845.—, K 4850.—, K 4855.—, K 4860.—, K 4865.—, K 4870.—, K 4875.—, K 4880.—, K 4885.—, K 4890.—, K 4895.—, K 4900.—, K 4905.—, K 4910.—, K 4915.—, K 4920.—, K 4925.—, K 4930.—, K 4935.—, K 4940.—, K 4945.—, K 4950.—, K 4955.—, K 4960.—, K 4965.—, K 4970.—, K 4975.—, K 4980.—, K 4985.—, K 4990.—, K 4995.—, K 5000.—, K 5005.—, K 5010.—, K 5015.—, K 5020.—, K 5025.—, K 5030.—, K 5035.—, K 5040.—, K 5045.—, K 5050.—, K 5055.—, K 5060.—, K 5065.—, K 5070.—, K 5075.—, K 5080.—, K 5085.—, K 5090.—, K 5095.—, K 5100.—, K 5105.—, K 5110.—, K 5115.—, K 5120.—, K 5125.—, K 5130.—, K 5135.—, K 5140.—, K 5145.—, K 5150.—, K 5155.—, K 5160.—, K 5165.—, K 5170.—, K 5175.—, K 5180.—, K 5185.—, K 5190.—, K 5195.—, K 5200.—, K 5205.—, K 5210.—, K 5215.—, K 5220.—, K 5225.—, K 5230.—, K 5235.—, K 5240.—, K 5245.—, K 5250.—, K 5255.—, K 5260.—, K 5265.—, K 5270.—, K 5275.—, K 5280.—, K 5285.—, K 5290.—, K 5295.—, K 5300.—, K 5305.—, K 5310.—, K 5315.—, K 5320.—, K 5325.—, K 5330.—, K 5335.—, K 5340.—, K 5345.—, K 5350.—, K 5355.—, K 5360.—, K 5365.—, K 5370.—, K 5375.—, K 5380.—, K 5385.—, K 5390.—, K 5395.—, K 5400.—, K 5405.—, K 5410.—, K 5415.—, K 5420.—, K 5425.—, K 5430.—, K 5435.—, K 5440.—, K 5445.—, K 5450.—, K 5455.—, K 5460.—, K 5465.—, K 5470.—, K 5475.—, K 5480.—, K 5485.—, K 5490.—, K 5495.—, K 5500.—, K 5505.—, K 5510.—, K 5515.—, K 5520.—, K 5525.—, K 5530.—, K 5535.—, K 5540.—, K 5545.—, K 5550.—, K 5555.—, K 5560.—, K 5565.—, K 5570.—, K 5575.—, K 5580.—, K 5585.—, K 5590.—, K 5595.—, K 5600.—, K 5605.—, K 5610.—, K 5615.—, K 5620.—, K 5625.—, K 5630.—, K 5635.—, K 5640.—, K 5645.—, K 5650.—, K 5655.—, K 5660.—, K 5665.—, K 5670.—, K 5

Zahtevajte slovenski cenik!

Naslov: Jos. Petelinc, Ljubljana.

Priporoča se tvrdka

JOS. PETELINC

tovarniška zaloga šivalnih strojev.

Stroji v raznih opramih in sistemih, priproste kakor tudi luxus-opreme vedno v zalogi. Pouk v umetnem vezanju brezplačen!

Ljubljana,

1894

blizu frančiškanskega mostu, levo, ob vodi tretja hiša.

10 letna garancija!

Učenec

ki ima veselje do trgovine, z dobrimi spričevali ter poštenih staršev se sprejme v trgovino z meš. blagom na deželi. Prednost imajo taki, kateri imajo že nekaj trgovske podlage. — Ponudbe je nasloviti na upravnništvo tega lista pod števil 1647.

Konjak

iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepičilo za ohranitev življenja. Razpošilja 12 let starega 4 polliterske steklenice franko po pošti za 40 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoč vrbalno sredstvo pri trganju v udih, 4 polliterske steklenice za 32 kron;

Benedikt Hertl,
graščak, grad Golč, Konjice, Štajer.

MATTONIS
JEDINSTVEN U SVOJOJ ANALITIČNOJ KAKVOČI
NAJBOLJE ODAVNA NAJŠIGURNIJE PORODIČNO PICE
GISSHÜBLER
ČISTI PRIRODNI ALKALIKNI
KISELI IZVOR

Zaloga v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam
slamnaté čevlje (šolne)
in slamnate podplate za v čevlje
katere sem začel izdelovati, tako da ustrezem lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC CERAR, tovarna slamninkov v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani. 1622

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbniška dela in nadzorovanje. Tajnost zjamčena.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprojema zavarovanja na doživlje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neozgodna in jamstvena zavarovanja
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštnine prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

MILLO

dobivate
v specialni trgovini za milo

Milan Hočevnar

Ljubljana, Sv. Petra c. 30.

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in drobno!

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluze za dame

Mestni trg št. 10.

1804

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojlina tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisemne ponudbe z navedbo cen.

136

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Mestna hranilnica v Radovljici Kmetijska hranilnica in posojilnica v Radovljici Posojilnica v Radovljici

dovoljujejo si tem potom naznaniti, da bodo pričenski z dnem 1. julija 1917 zjutraj za stranke uradovale

od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne
razun v nedeljah in praznikih

ter prosijo, da blagovoli p. t. občinstvo vzeti to na znanje

Ravnateljstvo	Ravnateljstvo	Ravnateljstvo
Mestne hranilnice v Radovljici	Kmetijske hranilnice in posojilnice v Radovljici	Posojilnice v Radovljici

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4%. :: VLOGE NA TEKOCI RAČUN PO DOGOVORU.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osiivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 6, 10 in 15 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštanim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj, I, Kohlmarkt 11.

Pozor!

Pozor!

Mizarji

ki bi bili pripravljeni prevzeti izvršitev pohištva: različne omare, kredence, postelje, nočne omarice ter drugo pohištvo. Le mojstri, ki imajo svoje delavnice, naj pošljejo svoje naslove na pošto predal 144, Ljubljana. 1678

Pisarna dr. Josipa Furlana

odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica št. 1, je med sednimi počitnicami, to je v času od 15. julija do 25. avg. 1917 odprta samo od 8. jutraj do 2. ure popoldne.

Općinska Štedionica u Drnišu (Dalmacija)

Hranilne vloge koncem leta 1916 K 1.137.683-37
Rezervni zaklad 95.180-92

Obrestuje hranilne vloge koncem vsakega polletja s

4 1/2 % brez odbitka

Občina Drniš jamči za varnost s celo svojo davčno močjo in z vsem svojim premoženjem, vrednim

10 milijonov.

Hranilnica je pod državnim nadzorstvom.

Zavod uživa pupilarno varnost ter se vsled tega sprejemajo tudi vloge mladoletnih, sirotinskih in cerkvenih zakladov.

Podeljuje amortizacijska hipotekarna posojila po 6%.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale L 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo. 1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici«
so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvi ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljše.